

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

เรื่อง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
The Study on Basis Information of Fighting Cocks in Hnongjok District Bangkok

โดย

นายขจรศักดิ์ สุฤทธิ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย
อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผศ. นสพ. โกเมศ ไอสถศิศิลป์)

ภาควิชารับรองแล้ว

(รศ.ดร.รณชัย สิทธิไกรพงษ์)

หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

วันที่ 30 เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๔๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
The Study on Basis Information of Fighting Cocks in Hnongjok District Bangkok

โดย

T100630

นายขจรศักดิ์ สุฤทธิ

ป.พ.
ข 136 ก
2544

เสนอ

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....100630
วัน,เดือน,ปี.....19 JUN 2009

ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

The Study on Basis Information of Fighting Cocks in Hnongjok District Bangkok

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพการเลี้ยงไก่ชน และตลาดไก่ชน โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรในเขตหนองจอก จำนวน 80 ราย จากจำนวนแขวงทั้งหมด 8 แขวง ๆ ละ 10 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ คือ การหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46 ปี นับถือศาสนาอิสลาม ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพหลักคือทำนา และเลี้ยงไก่ชนเป็นอาชีพเสริม เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ดินในการทำกรเกษตร มีรายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงไก่ชน 22,075 บาทต่อปี และรายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพอื่น 80,725 บาทต่อปี การเลี้ยงไก่ชนส่วนใหญ่เลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย ใช้ข้าวเปลือกเป็นอาหาร การผสมพันธุ์ เกษตรกรปล่อยให้ไก่ชนผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ โรคติดต่อที่พบบ่อยในฟาร์มของเกษตรกร ได้แก่ โรคหลอดลมอักเสบ อหิวาต์สัตว์ปีก นิวคาสเซิล และไข้ดาเซ จุดประสงค์การเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อจำหน่ายภายในชุมชนเขตหนองจอก และต่างจังหวัด โดยมีผู้มาติดต่อซื้อโดยตรง ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ โรคระบาด นอกจากนี้พบว่า ปัญหาเรื่องการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ และปัญหาด้านเงินทุน ก็เป็นปัญหาใหญ่สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอกที่สำคัญและรอการแก้ไข

คำนิยม

ในการจัดทำปัญหาพิเศษเรื่อง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขต
หนองจอก กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ข้าพเจ้าต้องกราบขอบพระคุณ
ผศ.นสพ.โกเมศ โอสถศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ซึ่งได้ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี และให้
โอกาสข้าพเจ้าในการทำปัญหาพิเศษฉบับนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล สำหรับ
ทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้

ขอขอบคุณกำนันวิเชียร ต้นศิริ ที่ให้การต้อนรับ และความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี รวมถึงผู้
ใหญ่บ้าน และเกษตรกรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสัมภาษณ์

ท้ายนี้ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณ บิดา มารดาซึ่งให้ความกรุณาให้ความสนับสนุนด้านทุน
ทรัพย์ และกำลังใจแก่ข้าพเจ้า ในการนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ ที่ท่าน
กรุณามีเมตตา และน้ำใจอันดีแก่ข้าพเจ้าให้สามารถจัดทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้
ด้วยดี

ขจรศักดิ์ สุฤทธิ์

12 พฤษภาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
การตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการศึกษา	21
สถานที่ศึกษา	21
ผลการศึกษา	22
สรุป	51
ข้อเสนอแนะ	52
เอกสารอ้างอิง	53
ภาคผนวก	55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	22
2	23
3	23
4	24
5	25
6	26
7	28
8	29
9	30
10	32
11	33
12	34
13	36
14	36
15	37
16	38
17	39
18	39
19	40
20	40
21	41
22	41
23	42
24	42
25	43
26	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	การผสมพันธุ์ไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก	44
28	วัคซีนที่ใช้ในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนเขตหนองจอก	45
29	โรคที่พบในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนเขตหนองจอก	46
30	การถ่ายพยาธิไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก	46
31	จุดมุ่งหมายการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก	47
32	แหล่งซื้อไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก	47
33	แหล่งจำหน่ายไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก	48
34	ราคาจำหน่ายไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก	49
35	ปัญหาการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรเขตหนองจอก	50

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก
The Study on Basis Information of Fighting Cocks In Nongjok District Bangkok

คำนำ

การประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ เช่น สุกร โคเนื้อ ไก่ไข่ ฯลฯ ล้วนต้องใช้ต้นทุนการผลิตสูง ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่ดี จึงสามารถประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์เหล่านี้ได้ประสบความสำเร็จ ที่สำคัญต้องมีการจัดการที่ดีควบคู่ไปด้วย ซึ่งเกษตรกรโดยทั่วไปไม่อาจประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์เหล่านี้ เนื่องจากขาดปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

การเลี้ยงไก่ชนจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของเกษตรกร ที่สามารถเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจากใช้ต้นทุนการผลิตต่ำ ปัจจัยในการผลิตต่าง ๆ สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การเลี้ยงไก่ชนสามารถใช้ความรู้พื้นฐานในท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการดูแล นอกจากนี้ไก่ชนยังเป็นสัตว์ที่มีลักษณะทางกายภาพหลากหลาย โดยแบ่งออกเป็นหลายสายพันธุ์ซึ่งมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัวแตกต่างกันออกไป ปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนได้หันมาให้ความสนใจในการคัดเลือกสายพันธุ์มากขึ้น เพื่อให้ได้ไก่ชนที่มีลักษณะดีชนเก่ง ซึ่งสามารถขายได้ราคาสูง อีกทั้งไก่ที่มีลักษณะไม่ดีสามารถขายเป็นไก่เนื้อที่มีราคาสูงได้อีกด้วย นับว่าไก่ชนเป็นสัตว์ที่ให้ผลตอบแทนแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงอย่างคุ้มค่า และยังเป็นการอนุรักษ์ไก่ชนของไทยอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชน ในเขตหนองจอก
2. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่ชนโดยทั่วไปของเกษตรกรในเขตหนองจอก
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ชน
4. เพื่อช่วยส่งเสริมการเลี้ยงและอนุรักษ์ไก่ชนไทย
5. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงไก่ชนเป็นรายได้เสริมแก่เกษตรกร และบุคคลทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้เข้าใจสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก
2. เพื่อให้เข้าใจสภาพการเลี้ยงไก่ชนโดยทั่วไปของเกษตรกรในเขตหนองจอก
3. เพื่อให้เข้าใจปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก
4. เพื่อช่วยส่งเสริมการเลี้ยงและการอนุรักษ์ไก่ชนไทย
5. เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงไก่ชนเป็นรายได้เสริมแก่เกษตรกร และบุคคลทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

ไก่พื้นเมืองที่พบในชนบทอาจจำแนกเป็น 4 พันธุ์ด้วยกันคือ ไก่คูหรือไก่ชน ไก่แจ้ ไก่ตะเภาะ และไก่กลายพันธุ์ (อภิชัย, 2541) คาดว่ามีไก่คูหรือไก่ชนประมาณ 91% ของไก่พื้นเมืองทั้งหมด ที่เหลืออีกประมาณ 9% เป็นไก่แจ้ ส่วนไก่ตะเภาะและไก่กลายพันธุ์พบว่ามีน้อยมาก (บัญญัติ, 2525)

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับไก่ชนไว้ดังนี้ ไก่ชน หมายถึง ชื่อไก่ชนิดหนึ่งที่เลี้ยงไว้ตีกัน

ไก่ชน จัดอยู่ใน Family Phasianidae

Order Galliformes

Class Aves (เกรียงไกร และคณะ, 2543)

วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงไก่ชน สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหารและรายได้เสริม
2. เลี้ยงไว้เพื่อการกีฬา

ไก่ชนแบ่งออกเป็น 3 ขนาด หรือ 3 รอย คือ รอยเล็ก รอยกลาง และรอยใหญ่ รอยเล็ก หมายถึง ไก่ที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2 กิโลกรัม รอยกลาง 2-3 กิโลกรัม และรอยใหญ่มีน้ำหนักตัวตั้งแต่ 3 กิโลกรัมขึ้นไป โดยนักชนไก่นิยมเลี้ยงไก่รอยกลางหรือรอยใหญ่ ดังนั้นกีฬาไก่ชนก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับปรุงพันธุ์โดยธรรมชาติ (บัญญัติ, 2525)

คุณสมบัติสำคัญบางประการของไก่ชน

1. มีสัญชาตญาณในการหลบภัย หากินเก่ง สามารถใช้อาหารที่มีคุณภาพต่ำได้ดีกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง และไก่พันธุ์แท้จากต่างประเทศ (เดชา, 2537)
2. มีความต้านทานความเครียดจากความร้อน (heat stress) มากกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง และไก่พันธุ์แท้จากต่างประเทศ (Khan, 1998)
3. มีความต้านทานโรคระบาดที่สำคัญ คือ ฝีดาษไก่ (Fowl Pox) อหิวาต์ไก่ (Fowl Cholera) และนิวคาสเซิล (Newcastle) สูงกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง และพันธุ์แท้จากต่างประเทศ (เชิดชัยและคณะ, 2524; เชิดชัยและบัญญัติ, 2525; เชิดชัยและคณะ, 2526)
4. การพัฒนาอวัยวะสืบพันธุ์ของไก่เพศเมีย คือ รังไข่และท่อไข่ มีแนวโน้มดีกว่าไก่พันธุ์แท้จากต่างประเทศทำให้อายุเมื่อไข่ฟองแรกช้า (รัตนานา, 2532 อ้างโดย เกรียงไกรและคณะ, 2543)

ประวัติการเลี้ยงไก่ชน

การชนไก่เป็นกีฬาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว ไม่เฉพาะในเอเชียเท่านั้น จากหลักฐานที่ค้นพบเมื่อ 480 ปีก่อน คริสตศักราช ชุนศึกจากนครเอเธนส์ ประเทศกรีซ ได้ยกทัพเรือไปบุกโจมตีชาวเปอร์เซีย ที่เกาะแซลละมิสได้อาศัยอยู่ที่เกาะนี้ จึงเห็นว่ากีฬาชนไก่ของชาวเปอร์เซียที่นิยมเล่นกัน ทำให้เกิดความสนใจในตัวไก่ชนที่สู้ไม่ถอยจนกว่าบอบซ้ำจนสู้ไม่ไหว และเห็นว่าเป็นกีฬาที่สนุกสนาน ทันทที่ที่ประชาชนจะจึงนำไก่ชนกลับมาด้วย

ชุนศึกจากเอเธนส์ได้นำเอาไก่ชนตัวเก่งมาที่เมืองของตน แล้วจัดให้มีการชนไก่เป็นประจำเพียงเวลาไม่นานกีฬาชนไก่ได้แพร่หลายเข้าสู่กรุงโรม ประเทศอิตาลี แล้วได้แพร่กระจายไปทั่วทวีปยุโรป แต่ก็ถูกขัดขวางจากกลุ่มผู้นำศาสนาของคริสเตียนเพราะเห็นว่ากีฬาชนไก่ยังเป็นกีฬาที่ทรมาณสัตว์ แม้ถูกขัดขวางก็ตามกีฬาชนไก่ยังเป็นกีฬาที่นิยมกันในประเทศอังกฤษ อิตาลี เยอรมันนิ สเปน และบรรดาเมืองขึ้นของประเทศเหล่านี้ที่ชื่นชอบกีฬาชนไก่ไม่แพ้กัน นอกจากทวีปยุโรปที่นิยมกีฬาชนไก่แล้ว ยังมีแพร่กระจายไปยังประเทศแถบอเมริกาอีกด้วย เริ่มต้นจากชาวอังกฤษ ที่อพยพจากเกาะอังกฤษไปตั้งถิ่นฐานในรัฐนิวอิงแลนด์ของอเมริกา จากนั้นไม่นานกีฬาชนไก่ก็แพร่กระจายไปทั่วทุกรัฐรวมไปถึงประเทศอื่น ๆ ด้วย

ใน ค.ศ. 1700 ประเทศอังกฤษมีการผสมพันธุ์ไก่ชนและฝึกให้ไก่ตีกันจนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญ กระทั่งในปี ค.ศ. 1836 รัฐบาลอังกฤษได้แก้กฎหมายห้ามให้มีการชนไก่ เพราะถือว่าเป็นการทารุณกรรมต่อไก่ ประเทศไทยเราก็เช่นเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2477-2478 ได้นำเอากฎหมายนี้ขึ้นมาอ้างอิง และมีเหตุผลที่เชื่อถือว่าหากปล่อยให้เปิดปอนโดยเสรีผู้คนทั้งหลายจะไม่เป็นอันทำงาน ห่วงมาเล่นแต่การพนัน ทำให้เสียเงินเสียทองและเสียเวลาโดยใช่เหตุ มีผลทำให้ประเทศล่มจมอีกด้วย

ในประเทศไทยนั้น ตามตำนานบอกไว้ว่าคนไทยเริ่มเล่นไก่ชนมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยอยุธยา โดยมีระบุไว้ว่า เกือบทุกบ้านทุกหัวเมือง ต้องมีปอนไก่ (สนามชนไก่) ทั้งสิ้น ผู้เป็นเจ้าของปอนต้องเสียค่าธรรมเนียม หรือค่าขึ้นทะเบียนให้กับหลวง เจ้าของปอนมีรายได้จากค่าผ่านประตู และค่าสังเวียน (เงินที่เก็บจากวงเดิมพันของไก่แต่ละคู่ที่นำไปชนกันในปอน) ต่อมาสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้มีหลักฐานเป็นราชพงศาวดารจารึกเอาไว้ว่า เมื่อครั้งที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชถูกควบคุมตัวเป็นเชลยสงครามอยู่ที่เมืองหงสาวดี ประเทศพม่า พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถ และโปรดปรานเรื่องไก่ชน ซึ่งทรงเลี้ยงเอาไว้เป็นจำนวนมาก และปล้ำไก่ชนจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก่ง ไก่ของพระองค์สามารถปราบไก่ของพระมหาอุปราชาลงได้ จนได้รับอิสรภาพกลับคืนสู่แผ่นดินอีกครั้ง (มนตรี, 2544; ไก่บ้าน ไก่ชน, ไม่ระบุปี)

ประวัติความเป็นมาของไก่ชน เห็นได้ว่าเป็นความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด ทุกยุคทุกสมัย ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการเลี้ยงไก่ชนให้เก่ง ถูกถ่ายทอดสืบต่อกันเรื่อยมาจนทุกวันนี้

การเลี้ยงไก่ชน

การเลี้ยงไก่ชนให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

ทำเลที่ตั้ง

ก่อนที่ตั้งโรงเรือนควรมีการเลือกทำเลที่ตั้งให้เหมาะสมเสียก่อน ควรพิจารณาองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. เลือกสถานที่เป็นเนิน น้ำท่วมไม่ถึง ไม่ควรเป็นที่ลุ่ม น้ำขัง ควรเป็นสถานที่ระบายน้ำออกไปได้ดี ห้ามเลี้ยงบริเวณที่มีน้ำท่วมขังเป็นอันตราย เพราะความชื้นแฉะในโรงเรือนไก่เป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่าง ๆ
2. สถานที่เลี้ยงไก่ต้องอยู่ห่างจากชุมชนพอสมควร เพื่อไม่ให้บ้านใกล้เรือนเคียงรำคาญเสียงไก่ หรือกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ เมื่อไก่อยู่รวมกันมาก ๆ จะส่งเสียงดัง โดยเฉพาะเวลาขันหรือร้องเพราะตกใจ อีกอย่างห้ามทำให้ไก่ตกใจเป็นอันตราย ถ้าเลี้ยงไว้ในที่ชุมชน นอกจากจะมีผลเสียต่อเพื่อนร่วมชุมชนในเรื่องกลิ่นและเสียงของไก่แล้ว เด็ก ๆ หรือคนทั่วไปมักแหยมทำให้ไก่ตกใจ ซึ่งไม่เป็นผลดี โดยเฉพาะแม่ไก่จะทำให้อัตราการไข่ลดน้อยลงหรือไม่ยอมไข่เพราะเกิดความเครียดหรือหวาดระแวง
3. ควรมีต้นไม้บังแดดเป็นร่มเงา ลมไม่โกรกรามากจนเกินไป นอกจากจะมีโรงเรือนที่ใช้เป็นที่พักนอนแล้ว ต้นไม้บังแดดสำคัญสำหรับไก่ชนมาก ถ้าเป็นที่โล่ง ๆ ไม่มีต้นไม้เลย ทำให้บริเวณนั้นร้อนเกินไป ไก่ไม่ค่อยสบายตัว ถึงแม้ว่าไก่ชนทนร้อนได้ดีก็ตาม และร่มไม้เตี้ย ๆ ทำให้ไก่กระโดดขึ้นไปเกาะตามกิ่งก้าน เป็นการออกกำลังกายไปในตัวด้วยเช่นกัน
4. ควรจัดหาน้ำจืดให้ไก่กินอย่างเพียงพอไม่เป็นสถานที่ที่เคยมีโรคระบาดมาก่อน
5. ควรอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคม เพื่อสะดวกในการขนส่ง เมื่อนำออกไปจำหน่าย ไม่ยุ่งยากในเรื่องการเดินทาง ถ้าอยู่ไกลเส้นทางคมนาคมเกินไป การเคลื่อนย้ายไก่อลำบาก และสิ้นเปลืองแรงงาน
6. เป็นสถานที่ปลอดภัยจากผู้ร้าย เพราะไก่ชนเก่ง ๆ สามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง และสัตว์ที่กินไก่เป็นอาหาร เช่น สุนัข ตัวเงินตัวทอง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียน

การเลี้ยงไก่ชนที่ถูกต้องนั้น ผู้เลี้ยงไม่ควรนำไก่มาเลี้ยงไว้ได้ถุนบ้าน ส่วนใหญ่ที่เห็นชาวบ้านตามชนบทมักจะเลี้ยงไก่เอาไว้ได้ถุนบ้านของตน ซึ่งไม่ดีเลยนอกจากจะไม่ถูกสุขลักษณะแล้วยังทำให้เหม็น แล้วยังมีตัวไรไก่ไต่ขึ้นไปบนบ้านรบกวนผู้ที่อาศัยอยู่บนบ้านอีกด้วย ควรเลี้ยงในโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ไก่อาศัยอยู่อย่างสุขสบาย เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับคนหรือสัตว์อื่น ๆ ช่วยป้องกันศัตรูจากธรรมชาติ ไก่ที่เลี้ยงอยู่ในโรงเรียนเป็นไก่ที่เชื่อง เวลาทำวัคซีนหรือจับไก่จับได้ง่าย ถ้าเลี้ยงเอาไว้ได้ถุนบ้าน เวลาเราจับทำวัคซีนต้องวิ่งไล่จับ เพราะไก่กลับเข้ามาอนในเวลาที่มืดแล้วเท่านั้น ช่วงกลางวันออกหากินไม่ยอมกลับเข้ามา ทำให้ผู้เลี้ยงเหนื่อยมาก

ลูกไก่เมื่อออกจากไข่แล้วควรมีคอกอนุบาลแยกออกเอาไว้ต่างหาก โรงเรียนสร้างแบบใดก็ได้ เช่น เปีงหมาแหงน เปีงหมาแหงนกลาย แบบหน้าจั่ว แบบหน้าจั่วกลาย ขอเพียงแค่ป้องกันแดด ลม ป้องกันศัตรูต่าง ๆ เช่น หนู แมว สุนัข และสัตว์อื่น ๆ

ควรเป็นโรงเรียนที่มีการระบายอากาศได้ดี รักษาความสะอาดได้ง่าย มีราคาถูก ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ จาก และวัสดุที่หาได้ง่ายจากท้องถิ่นนั้น ๆ

การสร้างโรงเรียน

1. เสาของโรงเรียน ให้ใช้ไม้ไผ่ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 5-6 นิ้ว
2. หลังคา ควรให้มีความลาดเอียงประมาณ 30-40 องศา มุงด้วยจาก หญ้าคา ใบตองตึง ใบลาน ฯลฯ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นนั้น ๆ
3. ฝา อาจใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกดีเป็นช่องห่างกันประมาณ 1 นิ้ว
4. พื้นคอก ไม่ควรปล่อยให้อยู่กับพื้นดินล้วน ๆ ควรถมดินให้สูงกว่าระดับดินเดิม 10-15 ซม. ปูทับด้วยแกลบ ชี้เลื่อย หรือฟางสับ หนาอย่างน้อย 4 ซม. ต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้นทุก ๆ 3 เดือน ให้หนาเท่าเดิมอยู่เสมอ
5. ประตูโรงเรียน ควรมีเพียงแคบานเดียวเท่านั้น ขนาดกว้าง 50-60 ซม. ความสูงพอเข้าออกและขนอุปกรณ์ ที่ให้อาหารผ่านได้สะดวก
6. บริเวณรอบนอกโรงเรียน ควรทำเป็นร่องระบายน้ำฝน ควรปลูกต้นกระถินเอาไว้เพื่อเป็นร่มเงา แต่ไม่ควรมีต้นไม้ใหญ่อยู่ใกล้โรงเรียน เพราะนิสัยของไก่จะชอบขึ้นไปเกาะนอนบนต้นไม้

โรงเรียนควรมีความกว้างประมาณ 1 เมตร ยาว 2 เมตร สูง 1 เมตร สามารถเปลี่ยนเลี้ยงไก่ขนาดใหญ่ได้ 6-8 ตัว หรือโรงเรียนมีความกว้างประมาณ 3 เมตร ยาว 4 เมตร สูง 2 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถเลี้ยงไก่ขนาดใหญ่ได้ประมาณ 30-40 ตัว ควรมีกรงไก่ขนาดเล็กอีก 2 กรง คือ กรงสำหรับเลี้ยงแม่ไก่กับลูกอ่อน 1 กรง และกรงสำหรับเลี้ยงไก่เล็กอีก 1 กรง

รางน้ำ

ควรทำเอาไว้ล่วงหน้า เพราะไก่จะต้องได้รับน้ำที่สะอาดอยู่เสมอ อาจจะเป็นไม้ไผ่ผ่าซีกหรือยางรถยนต์มาแบ่งครึ่งใส่น้ำก็ได้ทั้งนั้นเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

รางอาหาร

ควรทำเอาไว้ล่วงหน้าเช่นกันเพื่อใส่อาหารเอาไว้ให้ไก่กิน ป้องกันไม่ให้ไก่จิกกินอาหารบนพื้นดิน ทำให้ไก่เป็นโรคพยาธิได้ง่าย ขนาดของราง ไก่ใหญ่ 10 ตัวใช้รางอาหารยาว 1 เมตร ไก่รุ่น 10 ตัว ใช้รางอาหารยาว 50 ซม. ไก่เล็ก 10 ตัว ใช้รางอาหารยาว 20 ซม.

รางใส่กรวดและเปลือกหอยป่น

กรวดและเปลือกหอยป่น ไก่ทุกขนาดต้องกินเพื่อนำไปสร้างกระดูกและเปลือกไข่ กรวดและเปลือกหอยป่นต้องวางเอาไว้ให้ไก่กินตลอดเวลา

รังไข่

ตามปกติแล้วแม่ไก่บ้านเมื่อไข่ได้ 10-12 ฟองแล้ว เริ่มฟักทันที ผู้เลี้ยงต้องจัดเตรียมรังไข่เอาไว้ให้มีจำนวนเพียงพอเท่ากับจำนวนแม่ไก่ เพื่อไม่ให้แม่ไก่แย่งรังไข่กัน ขนาดของรังไข่ควรมีความกว้างยาว 1 ฟุต สูง 8 นิ้ว หรือจะใช้เชือกเก่า ๆ รองด้วยหญ้าหรือฟางแห้งให้ความความหนาพอสมควร ตั้งหรือแขวนไว้ในที่สงบ มืดซิด ไม่ร้อน ฝนสาดไม่ถึง แม่ไก่สามารถเข้าออกได้สะดวก

ม่านกันฝน

สิ่งนี้จำเป็นสำหรับไก่มาก ไก่ที่ถูกแดด ถูกฝนมากเกินไปไม่ดีเป็นหวัดได้ง่าย ควรกันบริเวณที่ฝนสาดหรือแดดส่องเข้ามามาก ๆ ใช้ผ้าใบ กระสอบ หรือเสื่อห้อยเอาไว้ เฉพาะบริเวณมุมที่วางรังไข่ ผู้เลี้ยงไก่บางรายทำขายคาล้ายื่นออกมามาก ๆ เพื่อช่วยป้องกันแดดและฝน

คอนนอน

ในโรงเรือนเลี้ยงไก่ควรจัดคอนนอนให้ไก่ และควรมีอย่างพอเพียงเพราะไก่ต้องนอนอยู่บนคอนกว่า 10 ชั่วโมง ควรพาดเอาไว้มุมใดมุมหนึ่งของโรงเรือน เป็นไม้กลมมากกว่าไม้เหลี่ยม ทำให้ไก่จับคอนได้ดีและป้องกันไม่ให้ไก่เกิดแผลที่หน้าอก คอนสูงกว่าพื้นไม่น้อยกว่า 1 เมตร บริเวณพื้นดินใต้คอนควรเป็นที่มีแสงสว่างส่องถึง เพราะมูลของไก่ที่ถ่ายลงมาจะได้แห้งอยู่เสมอ แสงแดดช่วยฆ่าเชื้อโรคที่ปนอยู่กับมูลด้วย

การทำความสะดวกออก

ความสะดวกเป็นหัวใจในการเลี้ยงไก่มาก ผู้เลี้ยงควรเอามูลไก่ออกอยู่เสมอ ใส่ปูนขาวโรยพื้นคอก เพื่อช่วยกำจัดกลิ่นเหม็นจากมูลไก่ ทำให้ไก่มีสุขภาพที่ดี (ไก่อ่าน ไก่ชน , ไม่ระบุปี)

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์

เมื่อลูกไก่ออกจากตู้ฟักหรือฟักเองโดยธรรมชาติ แล้วนำไปกกด้วยเครื่องกกลูกไก่เพื่อให้ไก่อบอุ่นด้วยอุณหภูมิ 95 ° F ในสัปดาห์ที่ 1 แล้วลดอุณหภูมิลงสัปดาห์ละ 5 ° F กกลูกไก่เป็นเวลา 3-4 สัปดาห์ ลูกไก่ 1 ตัว ต้องการพื้นที่ในหึ่งกกลูกไก่ 0.5 ตารางฟุต หรือเท่ากับ 22 ตัวต่อตารางเมตร การกกลูกไก่ ให้ดูแลอย่างใกล้ชิด ถ้าหากอากาศร้อนเกินไปให้ดับไฟกก เช่น กลางวันใกล้เที่ยงและบ่าย ๆ ส่วนกลางคืนจะต้องให้ไฟกกตลอดคืน ในระหว่างกกจะต้องมีน้ำสะอาดให้กินตลอดเวลา และวางอยู่ใกล้รางอาหารทำความสะอาดภาชนะใส่น้ำวันละ 2 ครั้ง คือ เช้าและบ่าย ลูกไก่ 100 ตัว ต้องการรางอาหารที่กินได้ทั้งสองข้างยาว 6 ฟุต และชวดน้ำขนาด 1 แกลลอน จำนวน 3 ชวด ทำวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล โรคหลอดลมอักเสบติดต่อก และฝีดาษ เมื่อลูกไก่อายุ 1-7 วัน ทำวัคซีนทั้ง 3 ชนิด

การให้อาหารลูกไก่ระยะกก (1-14 วันแรก) ควรให้อาหารบ่อยครั้งใน 1 วัน อาจแบ่งเป็นตอนเช้า 2 ครั้ง และตอนค่ำอีก 1 ครั้ง การให้อาหารบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้ไก่กินอาหารดีขึ้น อีกทั้งอาหารจะใหม่สดเสมอ จำนวนอาหารที่ให้ต้องไม่ให้อย่างเหลือเพื่อจนเหลือล้นราง ซึ่งเป็นเหตุให้ตกหล่นมาก

โดยสูตรอาหารผสมที่ให้ในระยะ 0-6 สัปดาห์นี้ มีโปรตีน 18% และมีส่วนประกอบของกรดอะมิโนครบตามความต้องการคือ ไลซีน 0.95% เมทไธโอนีน + ซีสทีน 0.63% ทรีปโตเฟน 0.20% ทรีโอนีน 0.69% ไอโซลูซีน 0.81% อาร์จินีน 1.15% ลูซีน 1.65% เฟนิลอะลานีน+ ไทโรซีน 1.55% ฮิสติดีน 0.46% เวลีน 0.94% ไกลซีน + เซรีน 0.70% พลังงานใช้ประโยชน์ได้ 2,900 กิโลแคลอรีกิโลกรัม แคลเซียม 0.8% ฟอสฟอรัส 0.40% เกลือ 0.5% สำหรับไวตามินและแร่ธาตุปลีกย่อย (พรีมิกซ์) ที่ใช้ผสมในอาหาร 0.25% หรือ 250 กรัม ต่ออาหาร 100 กิโลกรัม นั้น เป็นไวตามิน-แร่ธาตุ ที่ผู้ผลิตผสมในปริมาณตามความต้องการของลูกไก่ อายุ 0-6 สัปดาห์ และหาซื้อได้จากร้านขายอาหารสัตว์ทั่วไป (กองบำรุงพันธุ์สัตว์ , 2544)

การเลี้ยงลูกไก่พื้นเมือง อายุ 7-16 สัปดาห์

การเลี้ยงไก่ระยะเจริญเติบโตระหว่าง 7-16 สัปดาห์ เป็นการเลี้ยงบนพื้นดินปล่อยฝูง ๆ ละ 100-200 ตัว ในอัตราส่วนไก่ 1 ตัว ต่อพื้นที่ 1.4 ตารางฟุต หรือไก่ 8 ตัว ต่อตารางเมตร พื้นคอกรองด้วยแกลบหรือวัสดุดูดซับความชื้นได้ดี การเลี้ยงไก่อายุนี้ไม่ต้องแยกไก่ตัวผู้ออกจากไก่ตัวเมียเลี้ยงปนกันการเลี้ยงที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขายเป็นไก่เนื้อพื้นเมือง ต้องเลี้ยงแบบให้อาหารกินเต็มที่ มีอาหารในถังและรางอาหารตลอดเวลา เพื่อเร่งการเจริญเติบโตให้น้ำหนักตามที่ตลาดต้องการ ให้น้ำสะอาดกินตลอดเวลา ทำความสะอาดขวดน้ำ วันละ 2 ครั้ง คือ เช้าและบ่าย ลูกไก่อายุนี้ต้องการรางอาหารที่มีลักษณะยาวที่กินได้ทั้งสองข้าง ยาว 4 นิ้วต่อไก่ 1 ตัวหรือรางอาหารชนิดงัดที่ใช้แฉวนจำนวน 3 ถึงต่อไก่ 100 ตัว ต้องการรางน้ำอัตโนมัติยาว 4 ฟุต หรือน้ำ 24-32 ลิตร ต่อไก่ 100 ตัว ฉีดวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล ฉีดเมื่อลูกไก่อายุครบ 8 สัปดาห์

แต่สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่กว้าง เช่น ในไร่ นา หรือที่สวนปลูกไม้ผล หรือมีแปลงหญ้า ก็สามารถเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติแล้วเสริมอาหารผสมในเวลาเย็นใกล้ค่ำ และงดให้อาหารเช้าเพื่อบังคับให้ไก่ไปหากินเองถ้าเราให้อาหารเช้าไก่ไม่ออกหากิน ดังนั้นจึงเปลี่ยนให้อาหารเวลาเย็นเวลาเดียวให้กินจนอิ่มเต็มกระเพาะ ส่วนน้ำจะต้องมีให้กินตลอดเวลา ทำการป้องกันโรคระบบทางเดินหายใจโดยการฉีดวัคซีนเมื่ออายุ 16 สัปดาห์ (กองบำรุงพันธุ์สัตว์ ,2544)

การเลี้ยงไก่สาวอายุ 17-26 สัปดาห์

การเลี้ยงไก่สาว อายุ 17-26 สัปดาห์ เลี้ยงกันในคอกบนพื้นดิน เลี้ยงปล่อยเป็นฝูง ๆ ละ 100-150 ตัว พื้นที่ 1 ตารางเมตรเลี้ยงไก่สาวได้ 5-6 ตัว ขั้นตอนต่อไปนี้ให้ยาถ่ายพยาธิภายในด้วยยาประเภทพิทเพอราซิน ชนิดเม็ดทุก ๆ ตัว ๆ ละ 1 เม็ด สุดท้าย คือ อาบน้ำยาให้ฆ่าเหาไรไก่ โดยใช้ยาฆ่าแมลงชนิดผงชื่อ เซฟวิน 58 ตวงยา 3 ช้อนแกงต่อน้ำ 20 หรือใช้ยาอาซุนโทน หรือนูกวาอนก็ได้ นำไก่อลงจุ่มน้ำมือถูให้ขนเปียกจนทั่วลำตัว และก่อนนำไก่อขึ้นจากน้ำยา ก็ให้จับหัวไก่อจุ่มลงในน้ำก่อนหนึ่งครั้งเป็นอันเสร็จวิธีการฆ่าเหาไรไก่

การเลี้ยงไก่สาวระยะนี้ จะต้องมีการควบคุมจำนวนอาหารที่ให้กินสุ่มซึ่งน้ำหนักทุก ๆ สัปดาห์ เปรียบเทียบตารางมาตรฐาน ให้น้ำกินตลอดเวลา คัดไก่ป่วยออกจากฝูงเมื่อเห็นไก่แสดงอาการผิดปกติทำความสะอาดคอก และกลับแกลบหรือวัสดุรองพื้นเสมอ ๆ เมื่อเห็นว่าพื้นคอกเปียกชื้น และ การรักษาพื้นคอกไม่ให้ชื้น และแห้งอยู่เสมอ ๆ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโรคไก่ ไก่แข็งแรง เลี้ยงง่าย ตายยาก เป็นเทคนิคง่าย ๆ ที่เกษตรกรควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ และไม่จำเป็นต้องใช้ยามาก ดังนั้นในทางปฏิบัติ จึงต้องสร้างคอกไก่ให้สามารถระบายอากาศได้ดี มีลมผ่านพัดความชื้นออกไป และมีอากาศเย็น และสดชื่นเข้ามาแทน คอกไก่ไม่ควรจะมีดีท็อก อับลม อับแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูงาน เมืออนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่เลี้ยงกว้าง เช่น ไนโรนา สวน สามารถปล่อยไก่ได้ แนะนำให้ปล่อยหากินเองตามธรรมชาติช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารลงมาก เราเพียงเสริมอาหารเฉพาะในเวลาเย็นครั้งเดียวก็พอ เสริมในปริมาณ 70-75% ของอาหารที่เลี้ยงแบบขังคอก แต่ต้องมีน้ำใส่ภาชนะให้ไก่ได้กินตลอดเวลา การเลี้ยงปล่อยแปลงไก่จะแข็งแรง และไม่จิกชนกัน ไก่ดูสวยงามขนเป็นมัน เลี้ยงปล่อยแปลงไปจนกว่าแม่ไก่เริ่มไข่ จึงเปลี่ยนสูตรอาหารเป็นอาหารไก่ไข่หรือไก่พันธุ์

การให้แสงสว่างแก่ไก่ในเล้าระยะนี้จะต้องให้ไม่เกิน 11-12 ชั่วโมง ถ้าให้แสงสว่างมากกว่านี้จะทำให้ไก่ไข่เร็วขึ้นก่อนกำหนดและอัตราการไข่ทั้งปีไม่ดี แต่ดีเฉพาะใน 4 เดือนแรกเท่านั้น ดังนั้นแสงสว่างจึงต้องเอาใจใส่และจัดการให้ถูกต้อง กล่าวคือในเดือนที่เวลากลางวันยาวเช่น เดือนมีนาคม-ตุลาคม เราไม่ต้องให้แสงสว่างเพิ่มในเวลาหัวค่ำหรือกลางคืนโดยหลักการแล้ว แสงสว่างธรรมชาติ 8-12 ชั่วโมง เป็นใช้ได้ไม่ต้องเพิ่มไฟฟ้าอีก ส่วนฤดูหนาวที่ตะวันตกดิน และมีมืดเร็วจำเป็นจะต้องให้แสงสว่างเพิ่มแต่รวมแล้วไม่ให้เกิน 11-12 ชั่วโมงต่อวัน ความเข้มของแสงสว่างที่พอเหมาะคือ 1 ฟุตแคนเดิล ที่รับตัวไก่

การให้อาหารไก่สาวแบบขังคอก ต้องจำกัดให้ไก่สาวกินพร้อมทั้งตรวจสอบน้ำหนักไก่ทุก ๆ สัปดาห์ให้อาหารวันละ 2 ครั้ง เช้า 7-8 น. และบ่าย 2-3 น. ให้น้ำกินตลอดเวลา และทำความสะอาดรางน้ำ เช้าและบ่ายเวลาเดียวกับที่ให้อาหาร อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่สาวเป็นอาหารที่มีโปรตีน 12% พลังงานใช้ประโยชน์ได้ 2900 กิโลแคลอรี แคลเซียม 0.90% ฟอสฟอรัส 0.45% เกลือ 0.55% และอุดมด้วยแร่ธาตุวิตามินที่ต้องการ (กองบำรุงพันธุ์สัตว์, 2544)

การเลี้ยงไก่พ่อแม่พันธุ์อายุ 26-72 สัปดาห์

1. ไก่สาวเริ่มไข่ฟองแรก เมื่ออายุประมาณ 6-7 เดือน เมื่อไก่เริ่มไข่ให้เปลี่ยนสูตรอาหารใหม่ ให้มีโภชนาการเพิ่มขึ้น เพื่อไก่นำไปสร้างไข่รวมทั้งเพิ่มแร่ธาตุแคลเซียม จากเดิม 0.90 % เป็น 3.75 % ฟอสฟอรัส ใช้ประโยชน์ 0.35 % เพื่อนำไปสร้างเปลือกไข่ ดังแสดงในตารางที่ 4 ส่วนไก่พ่อพันธุ์นั้นให้อาหารเช่นเดียวกับแม่ไก่ แต่มีแร่ธาตุแคลเซียมต่ำกว่า คือ 0.90 % และฟอสฟอรัส 0.45 % เท่าๆ กับในอาหารไก่รุ่นหนุ่มสาว ทั้งนี้เพราะไก่พ่อพันธุ์ ไม่ใช่จึงไม่จำเป็นต้องให้แคลเซียมและฟอสฟอรัสสูง และอีกประการหนึ่งการให้แร่ธาตุแคลเซียมสูงเช่นเดียวกับไก่แม่พันธุ์หรือให้อาหารสูตรเดียวกับไก่แม่พันธุ์นั้น มีการค้นคว้าและวิจัยพบว่าทำให้การผสมพันธุ์ของพ่อไก่ไม่ดี มีน้ำเชื้อน้อย และไม่ค่อยจะติด ดังนั้นการจัดการที่ดีจึงควรแยกสูตรอาหารให้ไก่พ่อแม่พันธุ์กินจำนวนอาหารที่ให้แม่ไก่กินอยู่ระหว่าง 70-80 กรัม/ตัว/วัน การให้อาหารมากกว่านี้ เช่น วันละ 90-100 กรัม ทำให้ไข่ลดลง และแม่ไก่อ้วนมาก จึงควรให้อาหารแบบจำกัดอยู่ที่ 80 กรัม เป็นอย่างสูง

2. สิ่งที่ต้องการปรับอันดับสองนอกเหนือจากเรื่องอาหาร คือ เรื่องของแสงสว่างเพราะแสงสว่าง มีผลกระทบโดยตรงกับอัตราการไข่ การให้แสงสว่างต่อวันไม่เพียงพอแม่ไก่ไข่ลดลง แม้ว่าเราจะให้อาหารครบทุกหมู่และการจัดการเรื่องอื่น ๆ อย่างดี แสงเกี่ยวข้องกับการสร้างฮอร์โมนที่ใช้ในขบวนการผลิตไข่ของแม่ไก่ แสงสว่างที่พอเพียงควรมีความเข้ม 1 ฟุตแคนเดิล (Foot candle) ในระดับตัวไก่ และต้องให้แสงสว่างวันละ 14-15 ชั่วโมงติดต่อกัน การให้แสงสว่างมากกว่านี้ไม่ดี เพราะทำให้ไก่ไข่ไม่เป็นเวลากระจัดกระจาย บางครั้งไข่กลางคืน เป็นต้น ไก่จิกกันมาก ตื่นตกใจง่ายและมดลูกทะลักออกมาข้างนอก การจัดแสงสว่างให้เป็นระบบต่อเนื่องกันวันละ 14-15 ชั่วโมง แม่ไก่ไข่ก่อนเวลา 14 นาที ทุก ๆ วัน จากการเลี้ยงไก่หนุ่มสาวอายุ 15-20 สัปดาห์ เราจำกัดเวลาการให้แสงสว่างวันละไม่เกิน 11-12 ชั่วโมงจนถึง สดท้ายวันละ 14-15 ชั่วโมง แล้วหยุดเพิ่มและรักษาระดับนี้ตลอดไปจนกว่าแม่ไก่จะหยุดไข่และปลดระวาง การให้แสงด้วยหลอดฟลูออโรให้ผลดีกว่าหลอดไฟที่มีไส้ทั้งสแตน ที่ใช้กันในบ้านเรือนทั่ว ๆ ไป เพราะใช้งานได้ทนกว่าและประหยัดไฟกว่าไม่สิ้นเปลืองค่าไฟฟ้ามากเท่ากับหลอดที่มีไส้ดังกล่าว สำหรับสีของแสงควรให้เป็นสีขาวเพราะหาได้ง่ายราคาถูกและให้ผลดีกว่าสีอื่น ๆ

การคำนวณความเข้มของแสงเท่ากับ 1-2 ฟุตแคนเดิล ในระดับกรงไก่หรือตัวไก่คำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{ความเข้มแสง} = \text{แรงเทียนของหลอดไฟ} \times \text{ระยะทางเป็นฟุตจากหลอดไฟถึงระดับหัวไก่}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยสรุปใช้หลอดไฟนีออน 40 วัตต์ ต่อพื้นที่ 200 ตารางฟุต ติดหลอดไฟสูงจากพื้นระดับ เพดานคอก และวางหลอดไฟห่างจากกัน 10-14 ฟุต สำหรับไฟเสริมจากเวลา 18-21 นาฬิกา ของ ทุกคืนเพื่อให้ได้แสงสว่างติดต่อกัน 14-15 ชั่วโมง (กองบำรุงพันธุ์สัตว์ ,2544)

การปรับปรุงพันธุ์ไก่ชนหรือไก่พื้นเมือง

การที่จะเพิ่มมูลค่าของไก่ชนหรือไก่พื้นเมืองได้ ต้องมีพันธุ์ไก่ที่ดี โดยเฉพาะไก่ชนต้องเป็น พันธุ์ที่แข็งแรง ในภาคกลางนิยมไก่ชนที่มีรูปร่างใหญ่มีน้ำหนักตัวประมาณ 3.0-4.5 กิโลกรัม แต่ใน ภาคเหนือนิยมไก่ชนขนาดเล็ก น้ำหนักไม่เกิน 3.0 กิโลกรัม ส่วนภาคใต้นิยมไก่ชนที่มีเดือยแหลม คม และทุก ๆ ภาคชอบไก่ที่เก่ง การที่ได้ไก่พันธุ์ดีราคาสูง ต้องทำการปรับปรุงพันธุ์ด้วยตนเองอยู่ อย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงพันธุ์ มีหลักการโดยสรุปอยู่ 2 ข้อ ทำควบคู่กันเสมอ ๆ คือ หลักการจัด ผูกผสมพันธุ์ กับหลักการคัดเลือกพันธุ์

หลักการผสมพันธุ์ มี 2 แบบหลัก ๆ คือ

1. การผสมข้ามพันธุ์ โดยใช้พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่ไม่เป็นญาติกัน

2. การผสมเลือดชิด โดยผสมกันระหว่างญาติพี่น้องสายเลือดใกล้เคียงกัน แต่ในทาง ปฏิบัติหลีกเลี่ยงการผสมเลือดชิด ค่อนข้างยาก เพราะมีจำนวนพ่อแม่พันธุ์จำกัด ในทางทฤษฎีก็ สามารถทำได้ แต่อย่าให้เลือดชิดสูงเกิน 49 % โดยเฉพาะการปรับปรุงพันธุ์ไก่ให้ได้เลือดบริสุทธิ์ หรือพันธุ์แท้ ผสมพันธุ์ให้มีเลือดชิดสูงถึง 49 % เพื่อให้ได้ไก่พันธุ์ใหม่ ซึ่งเป็นไก่ที่มีคุณสมบัติ เฉพาะพันธุ์ ในทางปฏิบัติทั่ว ๆ ไป พยายามให้เปอร์เซ็นต์การผสมเลือดชิดอยู่ระหว่าง 15-25 % ใน ระยะเวลา 10 ปี ช้างหน้าให้ฝูงไก่มีเลือดชิดก็เปอร์เซ็นต์ เพื่อนำไปคำนวณหาว่า ควรมีพ่อ-แม่พันธุ์ ในฝูงกี่ตัว ซึ่งเกษตรกรส่วนมากไม่รู้ว่าจะผูกไก่ของตน ควรเก็บพ่อ-แม่พันธุ์ หรือไก่ทดแทนไว้กี่ตัว จึง ทำการปรับปรุงพันธุ์ได้ ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้ (กองบำรุงพันธุ์สัตว์ ,2544)

อัตราการผสมเลือดชิดเพิ่มขึ้นปี = $100 \times [1/8 \times \text{จำนวนพ่อพันธุ์} + 1/8 \times \text{จำนวนแม่พันธุ์}] (\%)$

การผสมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์

หลังจากได้จำนวนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่ใช้สำหรับผลิตลูกเพื่อใช้ในการคัดเลือกพันธุ์ไว้ทด แทนในปีต่อไปแล้ว จำเป็นต้องวางแผนการผสมพันธุ์ว่าพ่อและแม่พันธุ์ตัวใดควรผสมกัน ทางวิชา การมีอยู่ 2 แบบ คือ ผสมแบบ 1 ต่อ 1 พ่อตัวหนึ่งผสมกับแม่หลายตัว เช่น 1:5 เป็นต้น แต่ที่ได้ จำนวนพ่อมา 10 ตัว แม่ 10 ตัว จึงควรวางแผนผังผสมแบบ 1:1 ดังนั้นเราได้ลูกผสมพันธุ์ทั้งหมด 10 คู่ ซึ่งทางวิชาการเรียกว่า 10 สายพันธุ์เป็นหลักไปทุก ๆ ปี และในแต่ละปีต้องผลิตลูกไก่คละ เพศให้ได้คู่ละ 10-20 ตัว ในจำนวน 10-20 ตัวนี้ให้คัดเลือกไว้ทำพันธุ์ทดแทนปีต่อไป 2 ตัว เป็น

เพศผู้และเพศเมีย อย่างละครึ่ง รวมลูกไก่ที่ต้องผลิตในแต่ละปีเพื่อใช้ในการคัดเลือกพันธุ์เท่ากับ 100-200 ตัว และคัดเลือกไว้ทำพันธุ์ 10-20 % ของจำนวนไก่ทั้งหมด ซึ่งความเข้มข้นของการคัดเลือกพันธุ์ระดับนี้ จะทำให้การคัดเลือกเพื่อปรับปรุงพันธุ์ก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ ในระยะเวลา 5-8 ปี หรือถ้าให้เร็วกว่านี้ต้องเพิ่มจำนวนลูกที่ใช้ในการคัดเลือกพันธุ์จาก 200 ตัว เป็น 300 ตัว (กองบำรุงพันธุ์สัตว์, 2544)

การคัดเลือกพันธุ์

วัตถุประสงค์ ของการปรับปรุงพันธุ์ คือ ต้องการพันธุ์ไก่ชนหรือไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ ที่มีลักษณะดังนี้

1. รูปร่างใหญ่ สวยงาม น้ำหนักเมื่อโตเต็มที่ที่อายุ 5-6 เดือน เพศผู้หนัก 3.5-4.0 กิโลกรัม เพศเมีย 2.5-3.0 หรือตามขนาดของแต่ละพื้นที่
2. เพศผู้มีลักษณะเป็นไก่ชน
3. ขนเก้ง อดทน และฉลาด
4. สุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง และทนทานต่อโรคพยาธิ
5. เลี้ยงง่ายในสภาพชนบททั่วไป

โรคไก่ชนที่สำคัญ

โรคไก่ที่สำคัญและที่มักเกิดขึ้นเสมออาจแบ่งได้เป็น 3 พวก คือ โรคที่เกี่ยวกับระบบหายใจ (respiratory diseases) โรคที่เกี่ยวกับระบบลำไส้ (intestinal diseases) และโรคอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับทั้ง 2 ระบบแรก (ปฐม, 2540)

1. โรคหลอดลมอักเสบติดต่อ (Infectious Bronchitis)

โรคหลอดลมอักเสบติดต่อเกิดจากเชื้อไวรัส โรคนี้ตามปกติไม่ทำให้ไก่ตายมากนัก นอกจากไก่เล็ก ซึ่งอาจมีอัตราการตายสูง ไก่ที่เป็นโรคนี้นี้มักแคะแกระและกระแทบกระเทือนต่อการเจริญของอวัยวะสืบพันธุ์ของไกรุ่น-สาว โรคนีติดต่อกันเร็วมากโดยทางอากาศและวิธีอื่น ๆ มีระยะฟักตัวสั้น คือภายใน 18-36 ชั่วโมงภายหลังได้รับเชื้อ ไก่จะแสดงอาการทางระบบหายใจ คือ อ้าปาก หายใจมีเสียงครืดคราดในลำคอเวลาหายใจ ซึ่งอาจเกิดจากเมือก อยู่เต็มหลอดลม และมีอาการไอ ในไก่เล็กอาจมีน้ำมูกและน้ำตาแฉะ บางครั้งมีโพรงจมูกบวม ไก่จะเบื่ออาหารและกินอาหารน้อยลง อัตราการตายสูงถึง 60% โดยเฉพาะในไก่เล็ก

การป้องกันและรักษา

ป้องกันโดยฉีดวัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบ เนื่องจากโรคนี้เกี่ยวกับโรคนิวคาสเซิล มักเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน จึงแนะนำให้ใช้วัคซีนรวม นิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบ

เมื่อไก่เป็นโรคนี้แล้วยากที่รักษาให้หายได้ เพราะไม่มียารักษาโดยเฉพาะนอกจากช่วยให้อาการดีขึ้นเท่านั้น โดยการให้ไก่อบอุ่น ลมไม่โกรก ให้อาหารเสริมพวกวิตามิน แร่ธาตุปลั๊กย่อย และยาปฏิชีวนะหรือฟิวราโซลิโดน เพื่อช่วยป้องกันโรคแทรกซ้อน (secondary infection)

2. โรคนิวคาสเซิล (Newcastle Disease หรือ Avian Pneumoencephalitis)

นับเป็นโรคที่ทำความเสียหายให้แก่อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่มากที่สุด เพราะอาจทำให้ไก่ตายถึง 100 % ในฝูง โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัสซึ่งตรวจพบครั้งแรกในเมืองนิวคาสเซิล ประเทศอังกฤษ และเป็นโรคที่รู้จักกันไปในหมู่มนุษย์เลี้ยงไก่ทั่วโลก เชื้อโรคนิวคาสเซิลมีความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับมันได้ดีมาก ความร้ายแรงของโรคนิวคาสเซิลแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ติดต่อกันได้ง่ายและรวดเร็วโดยทางการหายใจ ทางปาก และทางอุจจาระ ไก่แสดงอาการทางระบบหายใจและระบบประสาทอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้ง 2 อย่าง อาการโดยทั่วไป คือ ไก่อ้าปากหายใจ ไอ มีเสียงร้อง และเสียงครีครูดในหลอดลม เบื่ออาหาร และกระหายน้ำ อาการทางระบบประสาท เช่น ชา หรือบิ่กบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นอัมพาตก็ได้ ลักษณะทางประสาทที่เห็นได้ชัดของโรคนิวคาสเซิลคือ ไก่จะก้มศีรษะอยู่ระหว่างขาหรือบิดหงายหลัง มีอาการศีรษะสั่นเล็กน้อย คอและศีรษะบิด เดินถอยหลัง เดินเป็นวงกลม (กระแตเวียน) ศีรษะหงายไปข้างหลังหรือเรียกว่า แหงนดูดาว (stargazing)

การป้องกันและรักษา

การฉีดวัคซีนเป็นการป้องกันโรคนิวคาสเซิลที่ปลอดภัยที่สุด ในท้องที่มีทั้งโรคหลอดลมอักเสบ และโรคนิวคาสเซิลระบาดควรใช้วัคซีนรวมนิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบฉีดป้องกัน ในการให้วัคซีนครั้งแรกแนะนำให้ใช้วัคซีนรวมนิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบชนิดหยอดจุมูกซึ่งสามารถให้ได้ตั้งแต่ไก่อายุได้ 1 วัน และให้ครั้งที่ 2 เมื่ออายุ 1 เดือน ด้วยวัคซีนนิวคาสเซิล ชนิดหยอดจุมูกหรือละลายในน้ำให้กินก็ได้

3. โรคฝีดาษ (fowl Pox)

โรคฝีดาษปัจจุบันเป็นโรคที่ไม่ค่อยมีปัญหามากนักเพราะมีวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัส (Borrelia avium) ติดต่อกันโดยการสัมผัสกับไก่ป่วยและโดยยุงเป็นพาหะนำเชื้อโรค มีระยะฟักโรค ประมาณ 2-4 สัปดาห์ โรคฝีดาษมีด้วยกัน 2 ชนิด คือ ฝีดาษแห้ง(dry pox) มีลักษณะขึ้นเป็นเม็ดตุ่ม คล้ายหูดที่ขอบตา จมูก หงอน เหนียง และตามผิวหนัง และโรคฝีดาษ

เปียก (wet pox) ขึ้นเป็นเม็ดตุ่ม (cankers) ฝังอยู่ตามเยื่อเมือก (mucus membranes) ของปาก คอและลิ้น บางครั้งฝังอยู่ที่ปากหลอดลม (glottis) ทำให้ไก่หายใจไม่ออก หงอยซึมและไม่กินอาหาร โรคฝีดาษแห้ง เม็ดตุ่มเริ่มจากเม็ดขนาดเล็กสีขาวแล้วเม็ดจะมีขนาดใหญ่ขึ้นอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนเป็นสีเหลือง และสีน้ำตาลแก่ในที่สุด หลังจาก 2-4 สัปดาห์ ตุ่มฝีดาษแห้งและตกสะเก็ด ตุ่มฝีดาษส่วนมากจะขึ้นตามหงอน เหนียง และผิวหนัง ส่วนอื่นที่ฝีดาษจะเป็นคือ ขา เท้า และตามลำตัว

การป้องกันและรักษา

การให้วัคซีนเป็นการป้องกันที่ได้ผลดีสำหรับโรคฝีดาษ วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ มี 2 ชนิด คือ ชนิดแรง และชนิดอ่อน ชนิดแรงให้เมื่อไก่อายุ 6 สัปดาห์ และชนิดอ่อน เมื่อไก่อายุ 1 วัน ถ้าให้ชนิดอ่อนควรให้ซ้ำอีกครั้งเมื่ออายุ 12-14 สัปดาห์ และให้ซ้ำอีกครั้งตอนอายุ 6 เดือน การให้วัคซีนฝีดาษให้โดยวิธีแทงที่เยื่อปีก (wing web)

4. โรคคอหิวดักไก่

เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่งในไก่และสัตว์ปีกอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากแบคทีเรียพวกพาสเจอร์ลล่า มัลโทซิดำ (*Pasteurella multocida*) ในรายที่เป็นร้ายแรง ไก่ป่วยเป็นจำนวนมากและมีเปอร์เซ็นต์ตายสูง บางครั้งตายโดยไม่แสดงอาการให้เห็นเลย ทั้งไก่ยังแข็งแรงดี บางรายพบนอนตายอยู่ในรังไข่ หรือคอนนอน โรคคอหิวดักไคร้ายแรง แพร่ไปทุกส่วนของร่างกายไก่ แต่ในรายที่เป็นอย่างเรื้อรัง โรคระบาดเฉพาะอวัยวะบางส่วนเท่านั้น เช่น เป็นที่หน้า ทำให้หน้าและเหนียงบวมเป็นสีแดง เวลาจับรู้สึกร้อนหรือบางครั้งอาจเป็นที่อุ้งเท้าหรือที่ตุ่มหู โดยปกติแล้วไก่ที่มีอายุต่ำกว่า 2 เดือน ไม่เป็นโรคนี้

การป้องกันและรักษา

ป้องกันด้วยการสุขาภิบาลและเลี้ยงดูที่ดี ทำให้ไก่แข็งแรง มีความต้านทานโรคสูง ให้น้ำและอาหารที่ใหม่สะอาดและมีคุณภาพดี กำจัดไก่ป่วยและไก่ตายเสียด้วยการเผาหรือฝัง คอยทำความสะอาด ภาชนะน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่โรงเรือนและอุปกรณ์การเลี้ยงอยู่เสมอ ใช้ตาข่ายกันป้องกันนกเข้าไปภายในคอกไก่ การป้องกันอีกวิธีหนึ่งก็คือ การฉีดวัคซีน (bacterin) ซึ่งมีผู้นิยมใช้กันมากในบางท้องถิ่น โดยฉีดเมื่อไก่อายุ 12 อาทิตย์ และหลังจากนั้น 6-12 เดือน ฉีดวัคซีนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อไก่เป็นโรครักษาด้วยยาพวกซัลฟาและปฏิชีวนะ ด้วยการละลายน้ำหรือผสมอาหารให้ไก่กิน (ปฐม, 2540)

พยาธิ

พยาธิในไก่แบ่งออกเป็น พยาธิภายนอก (external parasites) และพยาธิภายใน (internal parasites)

1. พยาธิภายนอก (External parasites) พยาธิภายนอกที่สำคัญต่อไก่ในประเทศไทย ได้แก่ เหา (lice) และไร (mites)

เหาที่อยู่ตามตัวไก่ที่สำคัญมี 3 ชนิดด้วยกันคือ

- เหาที่ลำตัว (body louse) พบอยู่ตามตัวและที่ขนบริเวณท้อง
- เหาที่ศีรษะ (head louse) เป็นเหาที่อยู่บริเวณขนและผิวหนังใกล้ ๆ ศีรษะ
- เหาที่ปีก (wing louse) พบอยู่ตามขนปีกใหญ่ เป็นเหาสีเทา รูปร่างเล็ก ยาว ส่วนเหาที่ลำตัวและศีรษะมีขนาดใหญ่กว่า ตัวแบน เหาทั้ง 3 ชนิดเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วอย่างรวดเร็ว

อาการแสดงและการทำลาย

ถ้าไก่เป็นมากจะทำให้ผิวหนังเกิดการระคายเคือง ไก่กระสับกระส่ายอยู่ไม่นิ่ง ทำให้โตช้า เหาเพียงคู่เดียว ขยายให้ลูกหลานเป็นแสน ๆ ตัวได้ภายในไม่กี่เดือน ในรายที่เป็นมาก พบมีไข่เกาะตามขนเต็มไปหมด และฟักออกเป็นตัวในเวลา 2-3 วัน ประมาณ 2 อาทิตย์ก็จะโตเต็มที่ออกไข่ได้

ไรเป็นพยาธิภายนอกที่มีขนาดเล็กกว่าเหามาก ไรร้ายแรงกว่าเหามาก เพราะไรดูดเลือดไก่ ไรที่สำคัญมี 3 ชนิดด้วยกัน

- ไรที่อยู่ตามลำตัว (body mites หรือ northern fowl mites) พบอยู่บริเวณหาง และรอบทวาร ดูดเลือดบนตัวไก่ ทำให้ผิวหนังเป็นผื่นแดง
- ไรที่อยู่ตามคอนนอน หรือไรแดง (roost mites หรือ red mites) กลางวันอาศัยอยู่ตามรอยแตกของคอนไก่ หรือตามรอยแตกของโรงเรือนทั่วไป เวลากลางคืนจะออกมาดูดเลือดไก่กิน ทำให้ผิวหนังไก่เกิดอาการระคายเคือง
- ไรที่แข้งไก่ (scaly-leg mites) อาศัยอยู่ใต้เกล็ดของแข้งไก่ ไม่ค่อยพบเห็นบ่อยนัก นอกจากไก่ที่เลี้ยงอยู่ในฟาร์มที่สกปรกเป็นเวลานาน

การป้องกันและรักษาเหาและไร

การป้องกันเหาและไร สามารถทำได้โดยการสุขาภิบาลที่ดี ป้องกันอย่าให้นกเข้าไปในโรงเรือนไก่ได้ เพราะนกก็น่าเป็นเหาและไรได้เหมือนกัน ก่อนนำไก่เข้าคอกควรฉีดโรงเรือนด้วยยาฆ่าแมลงพวก มาลาโรอน (malathion) คาร์บาริล (carbaryl) หรือเซวิน (SEVIN) และน้ำยาโลดีน (rotenone) เสียก่อนเพื่อฆ่าเหาและไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับบนตัวไก่ เมื่อตรวจพบว่ามีเหาและไรที่จับเกาะบนน้ำยาไล่เหา หรือโรยยาไล่เหาชนิดผง หรือด้วยยาเซวิน 5% ตามตัวไก่ก็สามารถฆ่าตัวเหาบนตัวไก่ได้

2. พยาธิภายใน (Internal parasites)

พยาธิภายในที่สำคัญที่พบว่รบกวนไก่อยู่ทั่วไปได้แก่ พยาธิตัวกลม ซึ่งมีอยู่ 3 ชนิดด้วยกัน คือ พยาธิไส้เดือน (large round worms) พยาธิไส้ติ่ง (cecal worms) และพยาธิเส้นด้าย (capillaria worms) พยาธิทั้ง 3 ชนิดนี้จะอยู่ในลำไส้ไก่และจะออกไปปนออกมากับอุจจาระแพร่ไปยังตัวอื่น ๆ ต่อไป

วิธีควบคุมพยาธิภายใน

การควบคุมพยาธิตัวกลมทั้ง 3 ชนิด สามารถทำได้ดังนี้

- ทำความสะอาดคอกก่อนนำไก่ใหม่เข้าทุกครั้งและราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคด้วยโซดาไฟ
- อุปกรณ์ในการเลี้ยงทุกชิ้นต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อด้วยเช่นกัน
- รักษาให้คอกแห้งอยู่เสมอ
 - อย่าเลี้ยงไก่แน่นเกินไป
 - ควบคุมแมลงวันที่เป็นตัวการในการแพร่ไข่พยาธิจากอุจจาระไก่
 - เลี้ยงไก่เล็กห่างจากไก่ใหญ่ เป็นการลดการแพร่ของไข่พยาธิ เนื่องจากไก่เล็กมีความต้านทานต่อการเป็นพยาน้อยกว่าไก่ใหญ่
- ตรวจซากไก่ป่วย ไก่ตายเพื่อตรวจดูพยาธิอยู่เสมอ เพื่อจะได้หามาตรการควบคุมได้ทัน
- ที่
- เมื่อพบว่าไก่ในฝูงเป็นพยาธิให้ทำการถ่ายพยาธิด้วยยาถ่ายพยาธิ ตามคำแนะนำของผู้ผลิต (ปทุม ,2540)

แนวทางการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

1. การอนุรักษ์ไก่พื้นเมืองโดยเกษตรกรรายย่อย

สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงไก่ต่อครัวเรือนมากขึ้น และเป็นผู้ได้ประโยชน์จากไก่โดยตรง มีการจัดตั้งตลาดกลางไก่พื้นเมืองขึ้นทุกอำเภอหรือทุกตำบล ๆ ละ 1 แห่ง เพื่อเป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนพันธุ์ คัดพันธุ์ ทดสอบพันธุ์ เผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารทั้งทางด้านวิชาการและข้อมูลด้านการตลาดตลอดจนเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรกรที่เกี่ยวข้อง จะเป็นการนำผลผลิตจากการอนุรักษ์ไก่ไปใช้ประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรผู้อนุรักษ์

และพัฒนาโดยตรง คาดว่าในแต่ละปีจะมีไก่พื้นเมืองออกมาสู่ตลาดมากกว่าปีละ 60 ล้านตัว เป็นมูลค่าประมาณ 5,000 ล้านบาท และจะเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี

2. ตลาดไก่พื้นเมืองต่อโอกาสและความเป็นไปได้

ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ นับได้ว่าเป็นพันธุ์ไก่ที่ถูกจัดอันดับให้อยู่ในความนิยมของผู้บริโภคทั่วประเทศเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาก็เป็นไก่ลูกผสมที่พ่อเป็นพันธุ์พื้นเมือง แม่พันธุ์ทางชนิดต่าง ๆ และสุดท้ายเป็นไก่เนื้อ โตเร็ว ขนสีขาว ที่เลี้ยงเป็นการค้า และมีจำหน่ายทั่วไป โดยทั่ว ๆ ไป ไก่พื้นเมืองที่จำหน่ายกันทุกวัน ตลาดมีความต้องการตัวที่มีขนาด 1.5 – 2.0 กิโลกรัม และผู้บริโภคนิยมซื้อไก่รุ่นหนุ่มสาว โดยเฉพาะไก่สาวอายุพร้อมจะไข่หรือเริ่มไข่ นั้น เป็นจุดปรารถนาของผู้บริโภคของทุกประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น จีน ไต้หวัน เกาหลี มาเลเซีย ฮ่องกง ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่ตรงที่ไก่ดังกล่าวมีจำหน่ายไม่แพร่หลาย ราคาแพง หาซื้อได้ยาก การตลาดไม่เป็นระบบ ขาดเทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสม และมีผู้เลี้ยงเป็นเชิงธุรกิจ ค่อนข้างจะน้อย

ตลาดไก่พื้นเมืองปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นตลาดท้องถิ่น เป็นการซื้อขายกันอยู่ในหมู่บ้าน ชนบท โดยเฉพาะตลาดในตำบล และอำเภอทุก ๆ แห่ง จะมีเกษตรกรนำไก่พื้นเมืองใส่籠มาขาย หรือไม่มีคนกลาง รวบรวมรับซื้อจากเกษตรกรโดยตรง แล้วส่งไปขายตลาดใหญ่ในจังหวัดและกรุงเทพฯ มีเกษตรกรในต่างจังหวัดจำนวนมากโดยเฉพาะเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้านจะรวบรวมไก่พื้นเมืองให้ได้จำนวนมากพอสำหรับบรรทุกหนึ่งคันรถส่งกรุงเทพฯ เป็นครั้งคราว ส่วนใหญ่เป็นช่วงเทศกาล เช่น ตรุษจีน จะเห็นได้ว่า ระบบการตลาดของไก่พื้นเมืองเป็นตลาดสำหรับชาวชนบท และตลาดท้องถิ่น และเป็นการบริโภคภายในประเทศซึ่งก็เป็นวิธีการที่ถูกเพราะเป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตเองบริโภคเอง และให้ประชาชนในชนบทได้มีอาหารประเภทโปรตีนพอเพียง

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาการผลิตไก่พื้นเมืองให้มีจำหน่ายสม่ำเสมอตลอดปี แม้ว่าผลิตจำนวนไม่มากต่อครัวเรือน แต่ถ้าผลิตกันเป็นแสน ๆ ครอบครัวยุก็ทำให้ผลผลิตรวมสูง พอเพียงกับการที่ทำธุรกิจดำเนินการตลาดได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริโภคหาซื้อได้ง่ายในราคาที่ยุติธรรม แนวโน้มที่เป็นไปได้ในปัจจุบัน คือ การเพิ่มผลผลิตไก่พื้นเมืองโดยการรวบรวมไก่พื้นเมืองส่งโรงฆ่าสัตว์ไก่ที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อชำแหละตัดแต่ง และบรรจุหีบห่อเป็นสินค้าที่มีขบวนการผลิตอย่างถูกต้องตามหลักอนามัย และเป็นสินค้ามีคุณภาพ สำหรับส่งไปจำหน่ายในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เช่นเดียวกับไก่พันธุ์เนื้อในปัจจุบัน เหตุผลที่เสนอให้มีการเปิดงานชำแหละไก่พื้นเมือง เนื่องจากว่าจะเป็น การดูซึมปริมาณไก่ออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่เดียวกันเมื่อเกษตรกรขายไก่ใหญ่ออกไปแล้วก็จะสามารถนำไก่เล็กเข้ามาเลี้ยงทดแทน หรือไม่ก็ทำให้ไก่เล็ก และลูกไก่ที่มีอยู่เดิมได้มีโอกาสเจริญเติบโตขึ้นมา เป็นการผลิตต่อเนื่องตลอดปี ส่วนอีก

ประเด็นหนึ่ง คือว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ 90 เปอร์เซ็นต์ ไม่มีความชำนาญด้านการตลาดเข้ามาช่วยผลักดันอีกทางหนึ่ง ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์เหล่านี้จะมีความชำนาญเป็นพิเศษสำหรับการฆ่า ช้ำแหละ และบรรจุหีบห่อให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นตลาดภายในประเทศ หรือต่างประเทศ ดังนั้นจึงเห็นว่าแนวโน้มในด้านนี้มีความเป็นไปได้สูงกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งก็ได้มีการพูดคุยกันกับผู้ลงทุนด้านโรงงานฆ่าแหละไก่ไปบางส่วนแล้ว ซึ่งทุก ๆ ท่านก็มีความเห็นสอดคล้องกันจะมีปัญหาหนอยก็ตรงที่ว่าปริมาณการผลิตจะเอามาจากที่ใด และราคาควรเป็นเท่าใด สำหรับโรงงานฆ่าไก่นั้นต้องการไก่มีชีวิต น้ำหนัก 1.5 – 1.8 กิโลกรัม/ตัว ซึ่งก็พอเหมาะกับขนาดไก่พื้นเมืองอายุ หนุ่ม สาว ของเราพอดี

3. การเพิ่มมูลค่าของไก่พื้นเมือง

ก็เป็นวิธีแบ่งปันผลประโยชน์ให้เกษตรกรได้อีกวิธีหนึ่ง เช่น ไก่แจ้พื้นเมืองชนสีทอง ดำ หรือสีประดู่ เป็นต้น เป็นไก่สวยงามราคาแพง หรือไม่ก็สายพันธุ์ไก่ชนก็ดี เพราะถ้าชนเก่ง สายเลือดชนเก่ง ก็สามารถขายได้ราคาเป็นตัวเลข 500 บาทถึง 100,000 บาท มีเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะชาวต่างประเทศนิยมมาก เช่น ชาวอินโดนีเซีย มาเลเซีย ถ้าชนไม่เก่งก็ขายเป็นไก่เนื้อก็ได้ราคาสูงกว่าไก่เนื้อชนสีขาว 2-3 เท่าตัว และอีกประการหนึ่ง ไก่ชนเป็นไก่ที่สายเลือดค่อนข้างบริสุทธิ์ และเป็นไก่ที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมไทยมานับร้อย ๆ ปี นอกจากนี้ยังเป็นไก่ที่แข็งแรง ไม่เป็นซีโรค กล้ามเนื้อใหญ่ ไข่ดก ลูกดก พักไข่ได้เองและเมื่อนำไปประกอบอาหารแล้วมีรสชาติดีซึ่งเป็นลักษณะประจำพันธุ์ ดังนั้น การเลือกพันธุ์ที่อนุรักษ์ก็สามารถเพิ่มมูลค่าของไก่สายพันธุ์นั้น ๆ ได้อย่างไรก็ดี ไก่พันธุ์พื้นเมืองที่มีอยู่ทั่วไปทุกวันนี้คาดว่า 80-90 เปอร์เซ็นต์ เป็นไก่ที่เป็นสายพันธุ์ไก่ชน ดูได้จากแม่ไก่ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ จะมีขนสีดำ ตัวผู้จะเป็นไก่ชนเหลืองหางขาว หรือประดู่หางดำ

4. วิจัยและพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ผสมผสานกับการปลูกพืชและการเกษตรอื่น ๆ แบบผสมผสานในรูปแบบระบบการทำฟาร์มที่มีไก่พื้นเมืองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบ เช่น มีการปลูกพืชอาหารสัตว์เลี้ยงไก่ควบคู่กันไป ทำให้เกษตรกรมีอาหารให้ไก่กิน ไก่ก็เจริญและแพร่พันธุ์อย่างรวดเร็ว การเลี้ยงไก่พื้นเมืองร่วมกับการปลูกพืชอื่น เช่น การปลูกข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง และถั่วชนิดต่าง ๆ เป็นทางเลือกให้เกษตรกรรายย่อยที่ไม่มีที่ทำกินมากนักหรือไม่พอเพียงที่จะเลี้ยงสัตว์ใหญ่ มีรายงานไว้ว่า การเลี้ยงไก่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกิจกรรมการเกษตร สามารถทำให้รายได้สูงกว่าเลี้ยง โค กระบือ ในบางพื้นที่โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยที่ไม่มีที่ทำกินหรือเช่าที่เขาทำกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การวิจัยและพัฒนาส่วนหนึ่งเน้นไปทางอุตสาหกรรม

เป็นการนำพันธุ์ไก่พื้นเมืองแท้ไปผสมกับไก่พันธุ์อื่น ๆ เพื่อเป็นลูกผสมพื้นเมืองโตเร็ว รสชาติดี เช่นเดียวกับไก่พื้นเมือง แต่ผลิตได้ปริมาณมากเชิงอุตสาหกรรม ด้วยต้นทุนที่ต่ำเหมาะสมสำหรับเลี้ยงเป็นอุตสาหกรรม เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและต่างประเทศ เช่น ไก่ 5 สายของกรมปศุสัตว์ ซึ่งได้ทดสอบมา 2-3 ปี ให้ผลดีมากสามารถเติบโตได้ 1.8 กิโลกรัม ภายในระยะเวลา 8-10 สัปดาห์ แต่รสชาติดี หอมและนุ่มเหมือนไก่พื้นเมืองในระยะเวลาอายุ 5-6 เดือน ช่วงที่เป็นหนุ่มสาว

6. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมชมรม

อนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมือง เพื่อประสานงานการอนุรักษ์และพัฒนาเผยแพร่ข่าวสาร ตลอดจนจดทะเบียนและรับรองพันธุ์ให้เกษตรกรผู้ซึ่งพัฒนาไก่ของตนเองได้ คุณสมบัติตามที่ตลาดต้องการ เช่น ชนแก่ง หรือมีลักษณะพิเศษไปจากของคนอื่น ก็สามารถจดทะเบียนรับรองพันธุ์ให้ เพื่อประโยชน์ต่อการซื้อขายของเกษตรกรและผู้บริโภค ก็เป็นวิธีการแบ่งปันผลประโยชน์ และอนุรักษ์ที่ดี วิธีหนึ่ง

7. ส่งเสริมให้หน่วยงานราชการ เอกชน ชมรม สมาคม

ได้ทำการศึกษาวิจัยด้านพันธุกรรมว่าไก่พื้นเมืองเป็นแหล่งพันธุกรรมมีอะไรบ้าง เช่น มี จีน (Gene) ที่ด้านทานโรคอะไร อยู่ที่ใดในโครโมโซม สามารถแยก หรือตัดต่อแต่งเติมเข้าไปในโครโมโซมของสัตว์สายพันธุ์อื่นได้หรือไม่ เป็นการศึกษาหาความหลากหลายในด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งต่อไปในอนาคตอาจจะสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ หรือประเทศไทยอาจขายพันธุ์ไก่พื้นเมืองเราไปต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศผู้นำเข้าไปผลิตในเชิงอุตสาหกรรม (กองบำรุงพันธุ์สัตว์, 2544)

อุปกรณ์และวิธีการศึกษา

อุปกรณ์

1. แบบสัมภาษณ์
2. เครื่องเขียน
3. กล้องถ่ายรูป
4. สมุดบันทึกข้อมูล
5. แผนที่

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลใช้วิธีออกแบบสัมภาษณ์ ลักษณะแบบปิด (close-ended question) และแบบเปิด (open-ended question) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน ตามลักษณะต่าง ๆ โดยทำการสุ่มประชากรจำนวน 80 คน ในเขตหนองจอกจำนวน 8 แขวง แขวงละ 10 คน ดังนี้คือ

1. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
2. สภาพการเลี้ยงสัตว์
3. การตลาด

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและสร้างแบบสอบถาม
2. ติดต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทางปศุสัตว์เขตหนองจอก
3. เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกร

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของสภาพและนำมา

วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. ระยะเวลาในการศึกษา

ระหว่างเดือนมกราคม 2545 – เดือนเมษายน 2545 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

สถานที่ศึกษา

เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

ผลการศึกษา

1. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1.1 เพศและอายุ

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนกลุ่มตัวอย่างเขตหนองจอก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 96.25 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 3.75 ในด้านอายุของเกษตรกรพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 31.25 รองลงมาอยู่ในช่วง 41-50 ปี ร้อยละ 28.75 ในช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 17.50 มากกว่า 61 ปี ร้อยละ 12.50 ในช่วง 21-30 ปี ร้อยละ 10 อายุ โดยพบว่า เกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 21 ปี อายุมากที่สุด 72 ปี และอายุเฉลี่ย 46 ปี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เพศและอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	77	96.25
หญิง	3	3.75
รวม	80	100.00
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 20	-	-
21 - 30	8	10.00
31 - 40	25	31.25
41 - 50	23	28.75
51 - 60	14	17.50
มากกว่า 60	10	12.50
รวม	80	100.00
อายุน้อยที่สุด 21 ปี		
อายุสูงสุด 72 ปี		
อายุเฉลี่ย 46 ปี		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การนับถือศาสนา

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 52.50 เนื่องจากชุมชนต่าง ๆ ในเขตหนองจอก ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 47.50 ศาสนาคริสต์ และศาสนาอื่น ๆ ไม่ปรากฏ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การนับถือศาสนาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

ศาสนา	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
อิสลาม	42	52.50
พุทธ	38	47.50
คริสต์	-	-
อื่น ๆ	-	-
รวม	80	100.00

1.3 ระดับการศึกษา

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.50 รองลงมาคือมัธยมศึกษา ร้อยละ 21.25 อาชีวศึกษา ร้อยละ 7.50 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.75 และ ในระดับสูงกว่าปริญญาตรีไม่ปรากฏ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

ระดับการศึกษา	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	54	67.50
มัธยมศึกษา	17	21.25
อาชีวศึกษา	6	7.50
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3	3.75
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 อาชีพ

จากการสำรวจพบว่า อาชีพหลักของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในเขตหนองจอกส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา ร้อยละ 47.50 รองลงมา คือรับจ้าง ร้อยละ 23.75 เลี้ยงไก่ชนร้อยละ 13.25 ค้าขาย ร้อยละ 8.75 ปอปลลา ร้อยละ 5.00 รับราชการ ร้อยละ 2.50 และอื่น ๆ ร้อยละ 1.25 ส่วน อาชีพเสริมเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ชน ร้อยละ 58.75 รองลงมาคือรับจ้าง ร้อยละ 23.75 ปอปลลา ร้อยละ 11.25 และค้าขาย ร้อยละ 6.25 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อาชีพหลักและอาชีพเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

อาชีพ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ทำนา	38	47.50
รับราชการ	2	2.50
ค้าขาย	7	8.75
รับจ้าง	19	23.50
ปอปลลา	4	5.00
เลี้ยงไก่ชน	9	11.25
เลี้ยงโคเนื้อ	1	1.25
รวม	80	100.00
อาชีพเสริม		
เลี้ยงไก่ชน	47	58.75
รับจ้าง	19	23.75
ค้าขาย	5	6.25
ปอปลลา	9	11.25
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 ประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่ชนอยู่ในช่วง 1-5 ปี ร้อยละ 32.50 รองลงมาคือช่วง 6-10 ปี ร้อยละ 22.50 ในช่วง 16-20 ปี ร้อยละ 12.50 ในช่วง 11-15 ปี ร้อยละ 10 ในช่วง 25-30 ปี ร้อยละ 10 ในช่วง 21-25 ปี ร้อยละ 6.25 มากกว่า 30 ปี ร้อยละ 3.75 และต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 2.50 โดยพบว่าเกษตรกรมีประสิทธิภาพต่ำที่สุด 3 เดือน สูงที่สุด 50 ปี ประสิทธิภาพเฉลี่ย 13 ปี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ประสิทธิภาพการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ประสิทธิภาพ (ปี)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	2	2.5
1 - 5	26	32.50
6 - 10	18	22.50
11 - 15	8	10.00
16 - 20	10	12.50
21 - 25	5	6.25
26 - 30	8	10.00
มากกว่า 30 ปี	3	3.75
รวม	80	100.00

1.6 การถือครองที่ดิน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เช่าที่ดินทำกิน ร้อยละ 51.25 มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 35 มีที่ดินเป็นของตนเองและเช่าบางส่วน ร้อยละ 13.75 แสดงรายละเอียดจำนวนการถือครองที่ดิน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร(ราย)	ร้อยละ
จำนวนที่ดินของตนเอง (ไร่)		
1 - 10	24	30.00
11 - 20	1	1.25
21 - 30	-	-
31 - 40	-	-
41 - 50	-	-
มากกว่า 50	3	3.75
รวม	28	35.00
มีที่ดินเป็นของตนเองมากที่สุด 58 ไร่		
มีที่ดินเป็นของตนเองน้อยที่สุด 1 งาน		
จำนวนที่ดินของตนเองเฉลี่ย 13.63 ไร่		
จำนวนที่ดินที่เกษตรกรเช่า (ไร่)		
1 - 10	19	23.75
11 - 20	5	6.25
21 - 30	5	6.25
31 - 40	2	2.50
41 - 50	5	6.25
มากกว่า 50	5	6.25
รวม	41	51.25
เช่าที่ดินมากที่สุด 110 ไร่		
เช่าที่ดินน้อยที่สุด 1 ไร่		
จำนวนการเช่าที่ดินเฉลี่ย 22.93 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
จำนวนที่ดินของตนเองและเช่าบางส่วน (ไร่)		
1 - 10	-	-
11 - 20	2	2.50
21 - 30	3	3.75
31 - 40	-	-
41 - 50	1	1.25
มากกว่า 50	5	6.25
รวม	11	13.75
จำนวนที่ดินของตนเองและเช่าบางส่วนมากที่สุด 125 ไร่		
จำนวนที่ดินของตนเองและเช่าบางส่วนน้อยที่สุด 15 ไร่		
จำนวนที่ดินของตนเองและเช่าบางส่วนเฉลี่ย 50.36 ไร่		
รวม	80	100.00

1.7 การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินในการทำนา ร้อยละ 64.12 รองลงมาคือ เลี้ยงไก่ชน ร้อยละ 11.37 ที่ดินว่างเปล่า ร้อยละ 10.10 บ่อปลา ร้อยละ 3.22 บ่อน้ำ ร้อยละ 1.23 เลี้ยงโคเนื้อ ร้อยละ 0.22 ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 0.15 และอื่น ๆ ร้อยละ 9.58 ดัง ตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การใช้ประโยชน์จากที่ดินของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

การใช้ประโยชน์จากที่ดิน	จำนวนที่ดิน (ไร่)	ร้อยละ
เลี้ยงไก่ชน	152	11.37
เลี้ยงโคเนื้อ	3	0.22
ทำนา	857	64.12
บ่อปลา	43	3.22
บ่อน้ำ	16.5	1.23
ที่ดินว่างเปล่า	135	10.10
ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์	2	0.15
อื่น ๆ	128	9.58
รวม	1,336.5	100.00

1.8 รายได้ของเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงไก่ชนต่อปี อยู่ในช่วงต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 23.75 ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 32.50 ในช่วง 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 28.75 ในช่วง 20,000 - 30,000 บาท ร้อยละ 2.75 และมากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 6.25 โดยพบว่า รายได้จากการเลี้ยงไก่ชนต่อปี สูงสุด 300,000 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท และรายได้เฉลี่ย 22,075 บาท ส่วนรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นต่อปี อยู่ในช่วงต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 47.50 ในช่วง 50,000 - 60,000 บาท ร้อยละ 15 ในช่วง 60,000 - 70,000 บาท ร้อยละ 2.50 ในช่วง 70,000 - 80,000 บาท ร้อยละ 3.75 ในช่วง 80,000 - 90,000 บาท ร้อยละ 1.25 ในช่วง 90,000 - 100,000 บาท ร้อยละ 11.25 และมากกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 18.75 โดยพบว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอื่นต่อปี สูงสุด 1,500,000 บาท รายได้ต่ำสุด 10,000 บาท และรายได้เฉลี่ย 80,725 บาท ดังตารางที่ 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 รายได้จากการเลี้ยงไก่ชนและการประกอบอาชีพอื่น ๆ ของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
รายได้จากการเลี้ยงไก่ชน (บาท/ปี)		
ต่ำกว่า 5,000	19	23.75
5,000 - 10,000	26	32.50
10,000 - 20,000	23	28.75
20,000 - 30,000	7	8.75
มากกว่า 30,000	5	6.25
รวม	80	100.00
รายได้สูงสุด 300,000 บาท/ปี		
รายได้ต่ำสุด 1,000 บาท/ปี		
รายได้เฉลี่ย 22,075 บาท/ปี		
รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น (บาท/ปี)		
ต่ำกว่า 50,000	38	47.50
50,000 - 60,000	12	15.00
60,000 - 70,000	2	2.50
70,000 - 80,000	3	3.75
80,000 - 90,000	1	1.25
90,000 - 100,000	9	11.25
มากกว่า 100,000	15	18.75
รวม	80	100.00
รายได้สูงสุด 1,500,000 บาท/ปี		
รายได้ต่ำสุด 1,000 บาท/ปี		
รายได้เฉลี่ย 80,725 บาท/ปี		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.9 รายจ่ายของเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ชนต่อปี อยู่ในช่วงต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 51.25 ช่วง 5,000 -10,000 บาท ร้อยละ 35 ในช่วง 10,000 -15,000 บาท ร้อยละ 3.75 ในช่วง 15,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 3.75 ในช่วง 20,000 - 25,000 บาท ร้อยละ 1.25 ในช่วง 25,000 - 30,000 บาท ร้อยละ 2.50 และมากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 2.50 ส่วนรายจ่ายด้านอื่น ๆ ต่อปี อยู่ในช่วงต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 46.25 ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 3.75 ในช่วง 10,000 - 15,000 บาท ร้อยละ 2.50 ในช่วง 15,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 3.75 ในช่วง 20,000 - 25,000 บาท ร้อยละ 2.50 ในช่วง 25,000 -30,000 บาท ร้อยละ 2.50 และมากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 2.50 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 รายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ชนและรายจ่ายอื่นของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
รายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ชน (บาท/ปี)		
ต่ำกว่า 5,000	41	51.25
5,000 - 10,000	28	35.00
10,000 - 15,000	3	3.75
15,000 - 20,000	3	3.75
20,000 - 25,000	1	1.25
25,000 - 30,000	2	2.50
มากกว่า 30,000	2	2.50
รวม	80	100.00
รายจ่ายสูงสุด 200,000 บาท		
รายจ่ายต่ำสุด 100 บาท		
รายจ่ายเฉลี่ย 9,055 บาท		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
รายจ่ายอื่น ๆ (บาท/ปี)		
ต่ำกว่า 5,000	37	46.25
5,000 - 10,000	30	37.50
10,000 - 15,000	2	2.50
15,000 - 20,000	3	3.75
20,000 - 25,000	2	2.50
25,000 - 30,000	2	2.50
มากกว่า 30,000	4	5.00
รวม	80	100.00
รายจ่ายสูงสุด 1,000,000 บาท		
รายจ่ายต่ำสุด 3,000 บาท		
รายจ่ายเฉลี่ย 40,137.50 บาท		

1.10 แหล่งเงินทุนของเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัวเพื่อประกอบการเลี้ยงไก่ชน ร้อยละ 88.75 รองลงมา คือกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ร้อยละ 7.50 และกู้ยืมจากแหล่งอื่น ร้อยละ 3.75 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรในเขตหนองจอกใช้ในการเลี้ยงไก่ชน

แหล่งเงินทุน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เงินทุนส่วนตัว	71	88.75
เงินทุนกู้ยืม		
ธกส.	6	7.50
แหล่งอื่น	3	3.75
รวม	80	100.00

1.11 แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานภายในครอบครัว จำนวน 1 คน ร้อยละ 60 จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.75 จำนวน 3 คน ร้อยละ 15 และมากกว่า 3 คน 3.75 ส่วนแรงงานจ้าง จำนวน 1 คน ร้อยละ 2.50 จำนวน 2 คน ร้อยละ 1.25 และมากกว่า 3 คน ร้อยละ 3.75 ดังตารางที่ 11

1.12 จำนวนไก่ชนที่เกษตรกรเลี้ยง

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรเลี้ยงไก่ชนพ่อพันธุ์จำนวนน้อยกว่า 5 ตัว ร้อยละ 76.25 จำนวน 5-10 ตัว ร้อยละ 13.75 จำนวน 11 - 15 ตัว ร้อยละ 3.75 จำนวน 16 - 20 ตัว ร้อยละ 1.25 จำนวน 26 - 30 ตัว ร้อยละ 3.75 และมากกว่า 30 ตัว ร้อยละ 1.25 ส่วนการเลี้ยงแม่พันธุ์จำนวน น้อยกว่า 5 ตัว ร้อยละ 37.50 จำนวน 5 - 10 ตัว ร้อยละ 42.50 จำนวน 11 - 15 ตัว ร้อยละ 5 จำนวน 16-20 ตัว ร้อยละ 10 จำนวน 21 - 25 ตัว ร้อยละ 1.25 และมากกว่า 30 ตัว ร้อยละ 3.75

ไก่แรกเกิด - 1 ½ เดือน จำนวนน้อยกว่า 10 ตัว ร้อยละ 38.75 จำนวน 10-20 ตัว ร้อยละ 12.50 จำนวน 21 - 30 ตัว ร้อยละ 27.50 จำนวน 31 - 40 ตัว ร้อยละ 6.25 จำนวน 41 - 50 ตัว ร้อยละ 7.50 และจำนวนมากกว่า 50 ตัว ร้อยละ 7.50

ไก่อายุ 1 ½ - 6 เดือน จำนวนน้อยกว่า 10 ตัว ร้อยละ 50 จำนวน 10 - 20 ตัว ร้อยละ 26.25 จำนวน 21 - 30 ตัว ร้อยละ 10 จำนวน 31 - 40 ตัว ร้อยละ 2.50 จำนวน 41 - 50 ตัว ร้อยละ 3.75 และมากกว่า 50 ตัว ร้อยละ 7.50

ไก่อายุมากกว่า 6 เดือน จำนวนน้อยกว่า 10 ตัว ร้อยละ 46.25 จำนวน 10 - 20 ตัว ร้อยละ 33.75 จำนวน 21 - 30 ตัว ร้อยละ 11.25 จำนวน 31 - 40 ตัว ร้อยละ 1.25 จำนวน 41 - 50 ตัว ร้อยละ 1.25 และมากกว่า 50 ตัว ร้อยละ 6.25 ดังตารางที่ 12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

แรงงาน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
แรงงานครอบครัว (คน)		
1	48	60
2	11	13.75
3	12	15.00
มากกว่า 3	3	3.75
รวม	74	92.50
แรงงานจ้าง (คน)		
1	2	2.50
2	1	1.25
3	-	-
มากกว่า 3	3	3.75
รวม	6	7.50
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 จำนวนไก่ชนที่เกษตรกรเลี้ยงในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
พ่อพันธุ์ (ตัว)		
น้อยกว่า 5	61	76.25
5 - 10	11	13.75
11 - 15	3	3.75
16 - 20	1	1.25
21 - 25	-	-
26 - 30	3	3.75
มากกว่า 30	1	1.25
รวม	80	100.00
แม่พันธุ์ (ตัว)		
น้อยกว่า 5	30	37.50
5 - 10	34	42.50
11 - 15	4	5.00
16 - 20	8	10.00
21 - 25	1	1.25
26 - 30	-	-
มากกว่า 30	3	3.75
รวม	80	100.00
ไก่แรกเกิด - 1 ½ เดือน		
น้อยกว่า 10	31	38.75
10 - 20	10	12.50
21 - 30	22	27.50
31 - 40	5	6.25
41 - 50	6	7.50
มากกว่า 50	6	7.50
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ไถ่อายุ 1 ½ - 6 เดือน		
น้อยกว่า 10	40	50.00
10 - 20	21	26.25
21 - 30	8	10.00
31 - 40	2	2.50
41 - 50	3	3.75
มากกว่า 50	6	7.50
รวม	80	100.00
ไถ่อายุมากกว่า 6 เดือน		
น้อยกว่า 10	37	46.25
10 - 20	27	33.75
21 - 30	9	11.25
31 - 40	1	1.25
41 - 50	1	1.25
มากกว่า 50	5	6.25
รวม	80	100.00

1.13 การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

จากการสำรวจ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรใด ๆ เลยร้อยละ 78.75 เป็นสมาชิก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ร้อยละ 8.75 เป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อการเกษตร ร้อยละ 6.25 และอื่น ๆ ร้อยละ 6.25 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	63	78.75
เป็นสมาชิกกลุ่ม		
สมาชิก ธกส.	7	8.75
สมาชิกสหกรณ์เพื่อการเกษตร	5	6.25
อื่น ๆ	5	6.25
รวม	80	100.00

1.14 แหล่งข้อมูลการเลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการเลี้ยงไก่ชนจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 46.80 รองลงมาคือ โทรทัศน์ ร้อยละ 19.15 หนังสือพิมพ์หรือวารสาร ร้อยละ 16.32 วิทย์ ร้อยละ 6.38 ปศุสัตว์เขตหนองจอก ร้อยละ 5.67 อื่น ๆ ร้อยละ 5.67 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แหล่งข้อมูลการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

แหล่งข้อมูล*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
โทรทัศน์	27	19.15
วิทย์	9	6.35
เพื่อนบ้าน	66	46.80
หนังสือพิมพ์หรือวารสาร	23	16.32
ปศุสัตว์เขตหนองจอก	8	5.67
อื่น ๆ	8	5.67
รวม	141	100.00

* เกษตรกรบางรายมีแหล่งข้อมูลมากกว่า 1 แหล่ง

1.15 หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด ๆ เลย ร้อยละ 88.75 รองลงมาคือ ปศุสัตว์เขตหนองจอก ร้อยละ 10 และหน่วยงานอื่น ๆ ร้อยละ 1.25 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้รับความช่วยเหลือ	71	88.75
ปศุสัตว์เขตหนองจอก	8	10.00
หน่วยงานอื่น ๆ	1	1.25
รวม	80	100.00

1.16 ความต้องการของเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการให้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชน ร้อยละ 27.64 รองลงมาคือส่งเสริมด้านการตลาด ร้อยละ 23.58 ยารักษาโรค ร้อยละ 10.57 พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ ร้อยละ 8.94 ประกันราคาพืชผล ร้อยละ 7.32 ความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 7.32 เงินทุน ร้อยละ 5.69 วัคซีนป้องกันโรค ร้อยละ 4.88 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.06 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

ความต้องการ*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชน	34	27.64
ส่งเสริมการตลาด	29	23.58
ยารักษาโรค	13	10.57
พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ	11	8.94
ประกันราคาพืชผล	9	7.32
ความรู้เพิ่มเติม	9	7.32
เงินทุน	7	5.69
วัคซีน	6	4.88
อื่น ๆ	5	4.06
รวม	123	100.00

* เกษตรกรมีความต้องการมากกว่า 1 อย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สภาพการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกร

2.1 สถานที่ตั้งโรงเรียน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่สร้างโรงเรียนอยู่ติดกับที่อยู่อาศัย ร้อยละ 50 รองลงมาคือแยกต่างหาก ร้อยละ 38.75 และเลี้ยงไว้ได้ถุนบ้าน ร้อยละ 11.25 ดัง ตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สถานที่ตั้งโรงเรียนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนในเขตหนองจอก

สถานที่ตั้งโรงเรียน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ได้ถุนบ้าน	9	11.25
ติดกับที่อยู่อาศัย	40	50.00
แยกต่างหาก	31	38.75
รวม	80	100.00

2.2 ลักษณะการเลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ในลักษณะกึ่งขังกึ่งปล่อยร้อยละ 66.25 รองลงมาคือเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติ ร้อยละ 26.25 และเลี้ยงแบบขังคอก ร้อยละ 7.50 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ลักษณะการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ลักษณะการเลี้ยง	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
กึ่งขังกึ่งปล่อย	53	66.25
ปล่อยตามธรรมชาติ	21	26.25
ขังคอก	6	7.50
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 สภาพโรงเรียน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่สร้างโรงเรียนด้วยไม้ ร้อยละ 91.25 รองลงมา คือสร้างด้วยไม้และคอนกรีต ร้อยละ 7.50 อื่น ๆ ร้อยละ 1.25 ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 สภาพโรงเรียนไม้ของเกษตรกรในเขตหนองจอก

สภาพโรงเรียน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
สร้างด้วยไม้	73	91.25
สร้างด้วยไม้และคอนกรีตบางส่วน	6	7.50
อื่น ๆ	1	1.25
รวม	80	100.00

2.4 แบบของหลังคาโรงเรียน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่สร้างหลังคาโรงเรียนแบบเพิงหมาแหงน ร้อยละ 46.25 หน้าจั่ว ร้อยละ 25 เพิงหมาแหงนกลาย ร้อยละ 17.50 หน้าจั่วกลาย ร้อยละ 11.25 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แบบของหลังคาโรงเรียนไม้ของเกษตรกรในเขตหนองจอก

แบบของหลังคา	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เพิงหมาแหงน	37	46.25
หน้าจั่ว	20	25.00
เพิงหมาแหงนกลาย	14	17.50
หน้าจั่วกลาย	9	11.25
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 วัสดุที่ใช้มุงหลังคา

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สังกะสีมุงหลังคา ร้อยละ 65 จากร้อยละ 22.50 กระเบื้อง ร้อยละ 12.50 ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 วัสดุที่ใช้มุงหลังคาโรงเรียนไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

วัสดุที่ใช้	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
สังกะสี	52	65.00
จาก	18	22.50
กระเบื้อง	10	12.50
รวม	80	100.00

2.6 รางอาหาร

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้รางอาหารที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง ร้อยละ 71.95 รางอาหารแบบดัดงา ร้อยละ 15.85 รางอาหารอัตโนมัติไม่ปรากฏ และอื่น ๆ ร้อยละ 12.20 ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 รางอาหารสำหรับไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

รางอาหาร*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
รางอาหารประดิษฐ์ขึ้นเอง	59	71.95
รางอาหารแบบดัดงา	13	15.85
รางอาหารอัตโนมัติ	-	-
อื่น ๆ	10	12.20
รวม	82	100.00

* เกษตรบางรายใช้รางอาหารมากกว่า 1 แบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 รางน้ำ

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้รางน้ำที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง ร้อยละ 65.43 รางน้ำแบบถังแขวน ร้อยละ 27.16 รางน้ำอัตโนมัติไม่ปรากฏ และอื่น ๆ ร้อยละ 7.41 ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 รางน้ำสำหรับไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

รางน้ำ*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
รางน้ำประดิษฐ์ขึ้นเอง	53	65.43
รางน้ำแบบถังแขวน	22	27.16
รางน้ำอัตโนมัติ	-	-
อื่น ๆ	6	7.41
รวม	81	100.00

* เกษตรกรบางรายใช้รางน้ำมากกว่า 1 แบบ

2.8 อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ข้าวเปลือกสำหรับเลี้ยงไก่ชน ร้อยละ 71.82 อาหารสำเร็จรูป ร้อยละ 23.64 ข้าวสาร ร้อยละ 2.73 และอื่น ๆ ร้อยละ 1.81 ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ชนิดอาหาร*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ข้าวเปลือก	79	71.82
อาหารสำเร็จรูป	26	23.64
ข้าวสาร	3	2.73
อื่น ๆ	2	1.81
รวม	110	100.00

* เกษตรกรบางรายใช้อาหารมากกว่า 1 ชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากบ่อหรือสระน้ำ ร้อยละ 57.14 น้ำบาดาล ร้อยละ 29.76 น้ำประปา ร้อยละ 5.95 น้ำคลอง ร้อยละ 3.57 และน้ำจากแหล่งอื่น 3.57 ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 แหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

แหล่งน้ำ*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
น้ำจากบ่อหรือสระน้ำ	48	57.14
น้ำบาดาล	25	29.76
น้ำประปา	5	5.95
น้ำคลอง	3	3.57
อื่น ๆ	3	3.57
รวม	84	100.00

*เกษตรกรบางรายใช้น้ำมากกว่า 1 แหล่ง

2.10 พันธุ์ไก่ชนที่เลี้ยง

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ชนพันธุ์เหลืองหางขาว ร้อยละ 27.84 ประดู่หางดำ ร้อยละ 26.70 ไก่ลูกผสมไทย - พม่า ร้อยละ 15.34 ไก่ลูกผสมไทย - ไชงอน ร้อยละ 12.50 ไชงอน ร้อยละ 6.82 ไก่ชนพม่า ร้อยละ 5.11 ไก่ชนไทยคละสี ร้อยละ 4.55 และพันธุ์อื่น ๆ ร้อยละ 1.14 ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 พันธุ์ไก่ชนที่เกษตรกรเลี้ยงในเขตหนองจอก

พันธุ์ไก่ชน*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เหลืองหางขาว	49	27.84
ประดู่หางดำ	47	26.70
ไก่ชนพม่า	9	5.11
ไชงอน	12	6.82
ไก่ชนไทยคละสี	8	4.55
ไก่ลูกผสมไทย-พม่า	27	15.34
ไก่ลูกผสมไทย-ไชงอน	22	12.50
อื่น ๆ	2	1.14
รวม	176	100.00

*เกษตรกรบางรายเลี้ยงไก่ชนมากกว่า 1 พันธุ์

2.11 การผสมพันธุ์ไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผสมพันธุ์ไก่ชนโดยปล่อยให้ผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ ร้อยละ 81.25 ผสมพันธุ์โดยการกำหนดอัตราพ่อพันธุ์ต่อแม่พันธุ์ ร้อยละ 15.00 และอื่น ๆ ร้อยละ 3.75 ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การผสมพันธุ์ไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

การผสมพันธุ์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ปล่อยให้ผสมเองตามธรรมชาติ	50	62.5
กำหนดอัตราพ่อพันธุ์ต่อแม่พันธุ์		
1:1	15	18.75
1:3	8	10
1:5	4	5
อื่น ๆ	3	3.75
รวม	80	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12 วัคซีนที่ใช้ป้องกันโรค

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรใช้วัคซีนป้องกันโรคในไก่ชนโดย ใช้อหิวาต์สัตว์ปีก ร้อยละ 25.72 หลอดลมอักเสบ ร้อยละ 25.72 นิวคาสเซิล ร้อยละ 27.71 ฝีดาษ 17.14 กัมโบโร ร้อยละ 1.71 และไม่ได้ทำวัคซีน ร้อยละ 8 ดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 วัคซีนที่ใช้ในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนเขตหนองจอก

วัคซีน*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้ทำวัคซีน	14	8.00
ทำวัคซีน		
อหิวาต์สัตว์ปีก	45	25.72
หลอดลมอักเสบ	45	25.72
นิวคาสเซิล	38	21.71
ฝีดาษ	30	17.14
กัมโบโร	3	1.71
รวม	175	100.00

* เกษตรกรบางรายใช้วัคซีนป้องกันโรคมากกว่า 1 ชนิด

2.13 โรคที่พบ

จากการสำรวจพบว่า ภายในฟาร์มของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นโรคหลอดลมอักเสบ ร้อยละ 35.29 อหิวาต์สัตว์ปีก ร้อยละ 19.12 นิวคาสเซิล 16.17 ฝีดาษ 15.44 และอื่น ๆ 4.41 ไม่พบโรค 9.56 ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 โรคที่พบในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ชนเขตหนองจอก

โรค*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
หลอดลมอักเสบ	48	35.30
อหิวาต์สัตว์ปีก	26	19.12
นิวคาสเซิล	22	16.17
ฝีดาษ	21	15.44
อื่น ๆ	6	4.41
ไม่พบโรค	13	9.56
รวม	136	100.00

* พบโรคภายในฟาร์มของเกษตรกรมากกว่า 1 โรค

2.14 การถ่ายพยาธิ

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ถ่ายพยาธิให้ไก่ชน ร้อยละ 85 และไม่ได้ถ่ายพยาธิ ร้อยละ 15 ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 การถ่ายพยาธิไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ลักษณะข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ถ่ายพยาธิ	68	85.00
ไม่ได้ถ่ายพยาธิ	12	15.00
รวม	80	100.00

3. การตลาด

3.1 จุดมุ่งหมายการเลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ชนไว้เพื่อจำหน่าย ร้อยละ 55.75 เลี้ยงไว้ชน ร้อยละ 32.74 ใช้เป็นอาหาร ร้อยละ 10.62 และส่งประกวด ร้อยละ 0.88 ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 จุดมุ่งหมายการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

จุดมุ่งหมาย*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เลี้ยงเพื่อจำหน่าย	63	55.75
เลี้ยงไว้ชน	37	32.74
เลี้ยงเป็นอาหาร	12	10.62
เลี้ยงส่งประกวด	1	0.88
รวม	113	100.00

*เกษตรกรบางรายมีจุดประสงค์ในการเลี้ยงมากกว่า 1 อย่าง

3.2 แหล่งซื้อไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อไก่ชนจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 58.88 ภายในเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ 16.82 ต่างจังหวัด ร้อยละ 12.15 และอื่น ๆ ร้อยละ 12.15 ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 แหล่งซื้อไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

แหล่งซื้อไก่ชน*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
เพื่อนบ้าน	63	58.88
ภายในเขตกรุงเทพฯ	18	16.82
ต่างจังหวัด	13	12.15
อื่น ๆ	13	12.15
รวม	107	100.00

*เกษตรกรบางรายมีแหล่งซื้อไก่ชนมากกว่า 1 แหล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 แหล่งจำหน่ายไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไก่ชนภายในชุมชน ร้อยละ 42.15 ภายในเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ 35.54 ต่างจังหวัด ร้อยละ 8.26 ต่างประเทศ ร้อยละ 4.96 และอื่น ๆ ร้อยละ 0.83 ไม่ได้จำหน่าย ร้อยละ 8.26 ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 แหล่งจำหน่ายไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

แหล่งจำหน่ายไก่ชน*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ภายในชุมชน	51	42.15
ภายในเขตกรุงเทพฯ	43	35.54
ต่างจังหวัด	10	8.26
ต่างประเทศ	6	4.96
อื่นๆ	1	0.83
ไม่ได้จำหน่าย	10	8.26
รวม	121	100.00

*เกษตรกรบางรายมีแหล่งจำหน่ายไก่ชนมากกว่า 1 แหล่ง

3.4 ราคาจำหน่ายไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรจำหน่ายไก่เล็ก (บาท/ตัว) ในราคาต่ำกว่า 100 บาท ร้อยละ 1.58 ช่วง 100-200 บาท ร้อยละ 42.86 ช่วง 200 - 300 บาท ร้อยละ 47.62 มากกว่า 300 บาท ร้อยละ 7.94

ไก่รุ่น (บาท/ตัว) ราคาต่ำกว่า 300 บาท ร้อยละ 14.28 ช่วง 300 - 400 บาท ร้อยละ 17.46 ช่วง 400 - 500 บาท ร้อยละ 42.86 มากกว่า 500 บาท ร้อยละ 25.40

ไก่โต (บาท/ตัว) ราคาต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 4.76 ช่วง 500 - 1,000 ร้อยละ 22.22 ช่วง 1,000 - 1,500 บาท ร้อยละ 3.17 ช่วง 1,500 - 2,000 ร้อยละ 33.33 มากกว่า 2,000 บาท ร้อยละ 36.51 ดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ราคาจำหน่ายไก่ชนของเกษตรกรในเขตหนองจอก

ราคาจำหน่ายไก่ชน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
ไก่เล็ก (บาท/ตัว)		
ต่ำกว่า 100	1	1.58
100 - 200	27	42.86
200 - 300	30	47.62
มากกว่า 300	5	7.94
รวม	63*	100.00
ไก่รุ่น (บาท/ตัว)		
ต่ำกว่า 300	9	14.28
300 - 400	11	17.46
400 - 500	27	42.86
มากกว่า 500	16	25.40
รวม	63*	100.00
ไก่โต (บาท/ตัว)		
ต่ำกว่า 500	3	4.76
500 - 1,000	14	22.22
1,000 - 1,500	2	3.17
1,500 - 2,000	21	33.33
มากกว่า 2,000	23	36.51
รวม	63*	100.00

*จำนวนเกษตรกรที่จำหน่ายไก่ชนจากตารางที่ 31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 ปัญหาการเลี้ยงไก่ชน

จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องโรคระบาด ร้อยละ 42 ชาดตลาดรองรับ ร้อยละ 26.67 ชาดการสนับสนุนจากหน่วยราชการ ร้อยละ 22 ชาดเงินทุน ร้อยละ 4 ไก่ชนไม่ได้ขนาด ร้อยละ 0.66 อื่น ๆ ร้อยละ 4.67 ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ปัญหาการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรเขตหนองจอก

ปัญหาการเลี้ยงไก่ชน*	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ
โรคระบาด	63	42.00
ชาดตลาดรองรับ	40	26.67
ชาดการสนับสนุนจากหน่วยราชการ	33	22.00
ชาดเงินทุน	6	4.00
อื่น ๆ	8	5.33
รวม	150	100.00

* เกษตรกรบางรายมีปัญหามากกว่า 1 อย่าง

สรุป

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชนของเกษตรกรเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31-40 ปี นับถือศาสนาอิสลาม ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก มีที่ดินเป็นของตนเองเฉลี่ย 13.63 ไร่ต่อครอบครัว มีรายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงไก่ชน 22,075 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพอื่นเฉลี่ย 80,725 บาทต่อปี เกษตรกรใช้เงินทุนส่วนตัวในการเลี้ยงไก่ชน และใช้แรงงานภายในครอบครัวจำนวน 1 คน โดยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ชน 1-5 ปี การใช้ประโยชน์จากที่ดินส่วนใหญ่ใช้ทำนาและเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรใดเลย และไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรมีความต้องการให้ส่งเสริมด้านการเลี้ยง และการตลาดให้มากขึ้น

สภาพการเลี้ยงไก่ชน เกษตรกรส่วนใหญ่สร้างโรงเรือนติดกับที่อยู่อาศัย โดยเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย โรงเรือนสร้างด้วยไม้ ใช้สังกะสีมุงหลังคาแบบเพิงหมาแหงน รางอาหารและรางน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ชนเกษตรกรประดิษฐ์ใช้เองจากเศษวัสดุ เช่น ขวดน้ำ เศษไม้ ยางรถยนต์ เป็นต้น อาหารที่เกษตรกรใช้เลี้ยงไก่ชนคือ ข้าวเปลือก และใช้น้ำจากบ่อน้ำ หรือสระน้ำให้ไก่กิน

พันธุ์ไก่ชนที่เกษตรกรเลี้ยงส่วนใหญ่คือ พันธุ์เหลืองหางขาว และพันธุ์ประดู่หางดำ โดยจะปล่อยให้ผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ

โรคต่าง ๆ ที่พบภายในฟาร์มของเกษตรกรได้แก่ หลอดลมอักเสบ อหิวาต์สัตว์ปีก นิวคาสเซิล และฝีดาษ โดยพบโรคระบาดทุกฟาร์ม

การตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ชนเพื่อจำหน่ายภายในชุมชนของตนเอง และภายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้มาติดต่อซื้อโดยตรง เกษตรกรบางรายมีลูกค้าจากต่างจังหวัด และต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย ซึ่งเป็นเกษตรกรส่วนน้อยที่มีชื่อเสียงในการเพาะเลี้ยงไก่เก่ง มีฝีมือ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ราคาจำหน่ายไก่ชน ไก่เล็กราคาตัวละ 200 - 300 บาท ไก่รุ่นราคาตัวละ 400 - 500 บาท และไก่โตราคาตัวละ มากกว่า 2,000 บาท โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย

ปัญหาของเกษตรกรที่พบคือ โรคระบาดเนื่องจากขาดการควบคุม ป้องกันที่ดี และถูกต้อง โดยพบว่าเกษตรกรพบโรคระบาดภายในฟาร์ม แม้จะมีการทำวัคซีนป้องกันโรคแล้วก็ตาม นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาขาดตลาดรองรับ ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรบางรายไม่เข้าใจจุดประสงค์ในการทำปัญหาพิเศษ ซึ่งมีการตอบแบบสัมภาษณ์ จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร
2. เกษตรกรบางรายตอบแบบสัมภาษณ์ไม่ตรงตามความเป็นจริง
3. เนื่องจากการเดินทางเพื่อทำปัญหาพิเศษ ต้องเดินทางไปหลายแห่ง ผู้ศึกษาควรมีพาหนะส่วนตัว เพื่อความสะดวก และรวดเร็ว
4. ผู้ศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ดี ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาพิเศษของตน โดยเตรียมตัวให้พร้อมในเรื่องข้อมูล สำหรับอธิบายแก่เกษตรกร
5. ผู้ศึกษาต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการพูดคุยกับเกษตรกร เพื่อให้ได้รับความร่วมมือที่ดี และข้อมูลที่ถูกต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กองบำรุงพันธุ์สัตว์. 2544. คู่มือการเลี้ยงไก่พื้นเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพมหานคร. 47 น.
- เกรียงไกร โช้ประการ. 2543. ไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมือง : อดีตและปัจจุบัน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพมหานคร. 80 น.
- เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล และบัญญัติ เหล่าไพบูลย์. 2525. การศึกษาความต้านทานโรคของไก่พื้นเมือง 2 ความต้านทานต่อโรคนิวคาสเซิล. วารสารสัตวแพทย์ 3 (2) : 82 - 85.
- เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล, วีระศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว และบัญญัติ เหล่าไพบูลย์. 2526. การศึกษาความต้านทานโรคของไก่พื้นเมือง 4 ความต้านทานต่อโรคมีดาศ. รายงานการประชุมสัมมนาการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น. 130 น.
- เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล, ประภาส เนรมิตรมานสุข และวีระศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว. 2534. การศึกษาความต้านทานโรคของไก่พื้นเมือง 1 ความต้านทานต่อโรคคหิวาต์ไก่, ประมวลเรื่องประชุมทางวิชาการสัตวแพทย์ ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร. 30 น.
- เดชา สายชู. 2537. การศึกษาค่าพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงของวัตถุดิบอาหารสัตว์และของอาหารสำเร็จในไก่เนื้อลูกผสม. บทความวิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- บัญญัติ เหล่าไพบูลย์. 2525. แนวทางบางประการในการปรับปรุงการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในสภาพชนบท. เกษตร. 10 (6) : 163 - 165.
- ปฐม เลานะเกษตร. 2540. การเลี้ยงสัตว์ปีก. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์ริ้วเขียว. กรุงเทพมหานคร. 317 น.
- มนตรี แสนสุข. 2544. ไก่งาม. พิมพ์ครั้งที่ 1. Animate Print and Design Co.,Ltd. กรุงเทพมหานคร. 167 น.
- รัตนา โชติสังกาศ. 2532. การศึกษาเกี่ยวกับไก่พื้นเมืองไทย. อ้างโดย เกรียงไกร โช้ประการ. ไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมือง : อดีตและปัจจุบัน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพมหานคร. 80 น.
- สมศักดิ์ วิเวชสุขราม. ไม่ระบุปี. ไก่บ้าน ไก่ชน. ไม่ระบุสำนักพิมพ์. กรุงเทพมหานคร. 98 น.
- อภิชัย รัตนวราหะ. 2541. ไก่พื้นเมืองสัตว์เศรษฐกิจระดับชาวบ้าน. สำนักพิมพ์มติชน. กรุงเทพมหานคร. 50 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Khan,A.G., 1998. Utilization of native breeds in poultry production system in high Temperature region. Proceeding 6th Asian Pacific Poultry Congress Japan : 30 – 35.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลทั่วไปของเขตหนองจอก

ประวัติความเป็นมา

หนองจอกได้รับการสถาปนาเป็นอำเภอครั้งแรก เมื่อปีพุทธศักราช 2440 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้มีการอพยพชาวไทยมุสลิมจากบริเวณ 7 หัวเมืองภาคใต้ มาตั้งรกรากทำมาหากินตามแนวคลองแสนแสบ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีพิพัฒน์รัตนโรจนโกษา เป็นแม่กอง จ้างชาวจีนขุดลอกขยายคลองเพื่อเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ ครั้นต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งบริษัทคุุสยามขึ้น และได้รับสัมปทานขุดลอกคลองต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในทางกลสิกรรม จึงมีผู้อพยพมาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2499 ร.ต.ต.ยรรยง ธีรวัช นายอำเภอสสมัยนั้น เห็นว่าที่ตั้งของอำเภอ ไม่เหมาะสมกับสภาพท้องที่ประกอบกับอาคารที่ว่าการอำเภอชำรุดทรุดโทรมเป็นอันมาก จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอจากที่ตั้งเดิมบริเวณตลาดหนองจอกไปสร้างในที่แห่งใหม่ ณ บริเวณ หมู่ที่ 2 แขวงกระพุ่มราย ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานเขต ในปัจจุบัน เดิมเป็นอาคารไม้สองชั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารคอนกรีต 3 ชั้น หลังใหม่เพิ่มเติมในบริเวณใกล้เคียงกับอาคารหลังเดิม มีทางเดินเชื่อมต่อระหว่างกัน ได้ทำการรื้อถอนอาคารหลังเดิม เมื่อต้นปี พ.ศ. 2523 และได้มีพิธีเปิดอาคารหลังใหม่ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2533

อำเภอหนองจอก เปลี่ยนชื่อเรียกใหม่ว่า เขตหนองจอก ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเรียกใหม่ว่า สำนักงานเขตหนองจอก ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

ที่ตั้ง

เขตหนองจอก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร จำนวนเนื้อที่ประมาณ 236 ตารางกิโลเมตร เป็นเขตที่มีเนื้อที่มากที่สุด ประมาณ 1 ใน 7 ของจำนวนเนื้อที่ รวมของกรุงเทพมหานคร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตลาดกระบัง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตมีนบุรี และเขตคลองสามวา

ข้อมูลด้านการปกครอง

เขตหนองจอกแบ่งการปกครองเป็น 8 แขวง 93 หมู่บ้าน ดังนี้

แขวง	กำนันประจำแขวง	จำนวนหมู่บ้าน
แขวงกระทุ่มราย	นายวิบูลย์ อิศระเสรีพงษ์	18
แขวงหนองจอก	นายประชุม ต้นศิริ	13
แขวงคลองสิบ	นายสถาพร ศุภย์สาทร	14
แขวงคลองสิบสอง	นายปรีชา เหมภรณ์	11
แขวงโคกแฝด	นายศิริพงศ์ รัศมี	11
แขวงลำผักชี	นายนพดล เกษประดิษฐ์	10
แขวงลำด้อยติ่ง	นายจรินทร์ นาคสุกปลั่ง	8
แขวงคู่มือเหนื่อ	นายเสนาะ ทับเล	8

ผู้ปกครองท้องถิ่น

ประกอบด้วย กำนัน 8 คน ผู้ใหญ่บ้าน 93 คน สารวัตรกำนัน 16 คน แพทย์ ประจำตำบล 8 คน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 186 คน

ในแต่ละหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ภายในหมู่บ้านเป็นผู้ปกครองดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่หมู่บ้านขึ้นตรงต่อกำนัน ซึ่งเป็นผู้ปกครอง ระดับแขวง

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของเขตหนองจอก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ตลอดปี ปัญหาการขาดแคลนน้ำนั้นน้อยมาก เนื่องจากมีคลองส่งน้ำและเป็นเส้นทางคมนาคมมากมาย และมีสายที่เชื่อมโยงมาจากคลองชลประทานของจังหวัดปทุมธานีที่สำคัญ เช่น คลองแก้ว คลองสิบ คลองสิบเอ็ด ทำให้พื้นที่เขตหนองจอกมีความชุ่มชื้นตลอดปี

การคมนาคม

เขตหนองจอกมีการคมนาคมทางบกและทางน้ำ ถนนสายสำคัญมีดังนี้

1. ถนนเลียบริ้ว
2. ถนนมิตรไมตรี
3. ถนนประชาสำราญ
4. ถนนสุวินทวงศ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางน้ำ มีคลองสำคัญดังนี้

1. คลองแก้ว
2. คลองสีบ

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของเขตหนองจอก คือ คลองแก้ว และคลองสีบ นอกจากนี้ยังมีคลองซอยต่าง ๆ อีกมากมาย

อาชีพ

อาชีพที่สำคัญของเกษตรกรในเขตหนองจอก คือ อาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม เพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ โดยสัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ ไก่ชน โค ไก่ นก แพะ แกะ โดยสวนใหญ่เลี้ยงเป็นอาชีพรองเพื่อเสริมรายได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงไก่ชน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี
2. สถานภาพ โสด แต่งงาน หย่าร้าง แยกกันอยู่
3. ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่น ๆ ระบุ.....
4. การศึกษา
 - ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 - อาชีวศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - สูงกว่าปริญญาตรี ระบุ.....
5. อาชีพ
 - 5.1 อาชีพหลัก
 - รับราชการ ปอปลลา ค้าขาย
 - เลี้ยงไก่ชน รับจ้าง ทำงาน
 - อื่น ๆ ระบุ.....
 - 5.2 อาชีพรอง (หาได้มากกว่า 1 ช่อง)
 - ค้าขาย รับจ้าง เลี้ยงไก่ชน
 - ทำงาน ปอปลลา อื่น ๆ ระบุ.....
6. ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ชน.....ปี
7. การถือครองที่ดิน
 - 7.1 ที่ดินของตนเอง.....ไร่
 - 7.2 เช่า.....ไร่
8. การใช้ประโยชน์จากที่ดิน
 - 8.1 เลี้ยงไก่ชน.....ไร่
 - 8.2 เลี้ยงโค.....ไร่
 - 8.3 ที่ดินว่างเปล่า.....ไร่
 - 8.4 ปอน้ำ.....ไร่
 - 8.5 เลี้ยงหมู.....ไร่
 - 8.6 ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์.....ไร่
 - 8.7 ปลูกพืชชนิดอื่น ๆ (ระบุ.....).....ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. รายได้

9.1 รายได้จากการเลี้ยงไก่ชนปีละ.....บาท

9.2 รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ (ระบุ.....) ปีละ.....บาท

10. รายจ่าย

10.1 รายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ชนปีละ.....บาท

10.2 รายจ่ายอื่น ๆ (ระบุ.....) ปีละ.....บาท

11. แหล่งเงินทุนที่ท่านใช้ในการประกอบการเลี้ยงไก่ชน

11.1 เงินทุนส่วนตัว.....บาท/ปี

11.2 กู้ยืม

 ธกส. จำนวนเงิน.....บาท แหล่งอื่น (ระบุ.....).....บาท

12. แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ชน

12.1 แรงงานครอบครัว จำนวน.....คน

12.2 แรงงานจ้าง.....คน

13. จำนวนไก่ชนที่ท่านเลี้ยง

13.1 พ่อพันธุ์.....ตัว

13.2 แม่พันธุ์.....ตัว

13.3 ไก่อายุ แรกเกิด - 1 ½ เดือน.....ตัว

13.4 ไก่อายุ 1 ½ - 6 เดือน.....ตัว

13.5 ไก่อายุมากกว่า 6 เดือน.....ตัว

การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

1. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือไม่

 เป็น ระบุชื่อกลุ่ม

1..... 2..... 3.....

 ไม่เป็น

2. สาเหตุที่เข้าร่วมสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

1.....

2.....

3.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ท่านได้รับประโยชน์อะไรจากการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร
- 1.....
- 2.....
- 3.....
4. มีการจัดประชุมภายในกลุ่มเกษตรกรหรือไม่
- มีครั้ง/ปี
- ไม่มี
5. ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม
- 1.....
- 2.....
- 3.....
6. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารในการเลี้ยงไก่ชนจากแหล่งใด
- โทรทัศน์ สว่นราชการ
- วิทยู หนังสือพิมพ์/วารสาร
- เพื่อนบ้าน อื่น ๆ ระบุ.....
7. หน่วยงานของรัฐที่เข้ามาช่วยเหลือมีหน่วยงานใดบ้าง
- มี ระบุ (ชื่อหน่วยงาน).....จำนวน.....ครั้ง/ปี
- ไม่มี
8. ท่านต้องการให้หน่วยงานของรัฐช่วยเหลือในด้านใดบ้าง 3 อันดับแรก
- 1.....
- 2.....
- 3.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไก่ชน

1. สถานที่ตั้งโรงเรือน

☐ ใต้ถุนบ้าน	☐ ติดกับที่อยู่อาศัย	☐ แยกต่างหาก
----------------------------------	--	----------------------------------
2. ลักษณะการเลี้ยงไก่ชน

☐ ปล່อยตามธรรมชาติ	☐ กิ่งขังกิ่งปล່อย	☐ ขังคอก
--	--	------------------------------
3. สภาพโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงไก่ชน

☐ สร้างด้วยไม้	☐ สร้างด้วยไม้และคอนกรีตบางส่วน
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
4. แบบของหลังคา

☐ เพิงหมาแหงน	☐ หน้าจั่ว
☐ เพิงหมาแหงนกลาย	☐ หน้าจั่วกลาย
5. วัสดุที่ใช้มุงหลังคา

☐ สังกะสี	☐ กระเบื้อง	☐ จาก
-------------------------------	---------------------------------	---------------------------
6. ลักษณะที่ให้อาหาร

☐ รวงอาหารแบบถังแขวน	☐ รวงอาหารประดิษฐ์ขึ้นเอง
☐ รวงอาหารอัตโนมัติ	
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
7. ลักษณะที่ให้น้ำ

☐ รวงน้ำแบบถังแขวน	☐ รวงน้ำอัตโนมัติ
☐ รวงน้ำประดิษฐ์ขึ้นเอง	
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
8. อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ชน

☐ อาหารสำเร็จรูป	☐ ข้าวเปลือก
☐ ข้าวสาร	
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
9. น้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ชน

☐ น้ำประปา	☐ น้ำบาดาล	☐ น้ำจากสระน้ำ
--------------------------------	--------------------------------	------------------------------------
10. พันธุ์ไก่ชนที่ท่านเลี้ยง

☐ เหลืองหางขาว	☐ ประดู่หางดำ	☐ ไก่ชนพม่า
☐ ไช้ฮอน	☐ ไก่ลูกผสมไทย - พม่า	☐ ไก่ลูกผสมไทย - ไช้ฮอน
☐ อื่น ๆ ระบุ.....		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. การผสมพันธุ์ไก่ชน

- ปล่อยให้ผสมเองตามธรรมชาติ อัตราพ่อพันธุ์ : แม่พันธุ์ 1: ตัว
- อื่น ๆ ระบุ.....

12. วัคซีนที่ท่านใช้ป้องกันโรคในไก่ชน

- อหิวาต์สัตว์ปีก หลอดลมอักเสบ ฝีดาษ
- กัมโบโร นิวคาสเซิล อื่น ๆ ระบุ.....

13. ท่านได้ทำการถ่ายพยาธิไก่ชนหรือไม่

- ทำ ไม่ทำ

14. โรคต่าง ๆ ที่พบในฟาร์มไก่ชนของท่าน

- อหิวาต์สัตว์ปีก หลอดลมอักเสบ ฝีดาษ
- กัมโบโร นิวคาสเซิล อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 การตลาด

1. จุดมุ่งหมายในการเลี้ยง

- เลี้ยงไว้ชนอย่างเดียว เลี้ยงเพื่อขายพันธุ์
- เลี้ยงเพื่อส่งประกวด อื่น ๆ ระบุ.....

2. ถ้าเลี้ยงเพื่อขายพันธุ์ อัตราซื้อ-ขาย กันอย่างไร

- 2.1 ไก่เล็ก ตัวละ.....บาท
- 2.2 ไก่รุ่น ตัวละ.....บาท
- 2.3 ไก่โต ตัวละ.....บาท

3 แหล่งที่ท่านจำหน่ายไก่ชนมีที่ใดบ้าง

- 1.....
- 2.....
- 3.....

4. ไก่ชนที่ท่านเลี้ยงได้มาจากแหล่งใดบ้าง

- ซื้อจากเพื่อนบ้าน ซื้อจากต่างจังหวัด
- ซื้อในเขตกรุงเทพฯ อื่น ๆ ระบุ.....

5. ปัญหาที่ท่านพบในการเลี้ยงไก่ชน

- 1..... 3.....
- 2..... 4.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้